

Effektanalyse

EM kvindehåndbold d. 6. – 15. december 2002 i Århus, Farum og Helsingør

RATIONALE:

Det overordnede formål med denne effektanalyse er at dokumentere den merværdi for det danske samfund, som skabes af de udenlandske og interregionale EM-turister i Danmark og i værtsregionerne som følge af værtskabet "EM kvindehåndbold 2002". Med merværdi menes både samfundsøkonomisk, image- og turismemæssigt i forhold til en nul-situation.

Der er ikke tale om en offerbetragtning, hvor der er taget højde for f.eks. fortrængningseffekten på overnatningssteder mv. som følge af de mange EM-turister.

Det har været Idrætsfonden Danmark magtpåliggende, som ansvarlig for såvel spørgeskemaundersøgelse som effektanalyse, at holde sig til en sober afgrænsning for at undgå en overvurdering af den økonomiske effekt.

Et eksempel herpå er det faktum, at *lokale tilskueres forbrug af forplejning, shopping osv. ikke er inkluderet i nøgletallene.*

INTRODUKTION:

Effektanalysen er udarbejdet af Idrætsfonden Danmark på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse "face to face" søndag d. 8. december 2002 i hhv. Århus og Farum. Interviewdagen er i samråd med arrangøren, Dansk Håndbold Forbund, sat til d. 8. december ifm. de indledende runder, hvor samtlige nationer endnu var repræsenteret.

Det skal bemærkes, at søndag d. 8. december havde detailhandelen ekstraordinært åbent (tillige med øvrige søndage i december). Der er således på interviewdagen ingen forbrugsmæssige begrænsninger som følge af den ellers relativt restriktive danske lukkelov.

Interviewstederne Århus og Farum er udpeget som interviewsteder, fordi koncentrationen af kampe og aktører var størst i Århus, og fordi Farum som spillested skønnes at være tilstrækkeligt repræsentativt til at dække den sjællandske del af turneringen, der primært fandt sted i Farum og sekundært i Helsingør.

I analysen her bruges Frederiksborgs Amt, Århus Amt, værtsamt(er) og værtsregion(er) i flæng.

Effektanalysen kaldes også populært for en Støbbe-analyse, idet Støbbe står for *Sports* Turismens Økonomiske og Beskæftigelsesmæssige Betydning, analogt med Danmarks Turistråds Tøbbe-analyser af Turismens Økonomiske og Beskæftigelsesmæssige Betydning.

Effektanalysen afrundes med et resumé, men da forudsætninger og afgrænsning er udslagsgivende for resultatet af effektanalyser, anbefales det læseren af sætte sig ind i disse på forhånd. Dette gælder naturligvis ikke mindst, hvis en sammenligning med andre analyser skal foretages.

Idrætsfonden Danmark har som et uvildigt organ, på eget initiativ og for egen regning, forestået spørgeskemaundersøgelsen og udarbejdet effektanalysen på basis af overordnede samfundsøkonomiske beregninger fra Danmarks Turistråds analyseafdeling.

Spørgeskemaets indhold er udarbejdet af Idrætsfonden med en option til Dansk Håndbold Forbund på formulering af op til 5 egne spørgsmål som supplement til standardspørgsmålene.

En kopi af den danske udgave af spørgeskemaet forefindes bagest i effektanalysen, se bilag 1. (Spørgeskema i forkortet udgave specifikt til spillere/ledere er ikke vedlagt).

I praksis har i alt 20 interviewere, primært rekrutteret blandt Turistførerforeningens medlemmer, gennemført de små 400 personlige interviews efter Idrætsfonden Danmarks vejledning i hhv. Farum og Århus.

Interviewerne har jfr. instruks fra Idrætsfonden Danmark indhentet svar fra følgende aktørgrupper: spillere/ledere, officials, pressefolk tilskuere og sponsorer. Ordene "aktører", "EM-turister" og "respondenter" bruges i analysen her i flæng. (Svar fra spillere/ledere er indhentet via danske holdguider hen over stævneperioden).

De to hovedaktørgrupper i analysen er tilskuere og spillere/ledere. Dels fordi der er indhentet flest svar fra disse i stikprøven, og dels fordi de ved dette EM, som ved de fleste andre større internatio-

nale idrætsbegivenheder i Danmark, er de mest talrige og de der så at sige "tegner" begivenheden.

Herefter har Danmarks Turistråds analyseafdeling beregnet de overordnede samfundsøkonomiske effekter af stævnet, såsom turismeomsætning, beskæftigelse og skatteprovenu for hhv. værtsregionerne og øvrige Danmark.

Den bagved liggende model indeholder i sin nuværende form *ikke* virksomhedsskatter, men AKF arbejder ifg. Danmarks Turistråds analyseafdeling på at få dette aspekt inkluderet.

Ligeledes kan ikke p.t. udledes af modellen, hvor stor en del af den sparede understøttelse, der formodes at tilkomme kommunerne ved en given turismeomsætning og forbrugssammensætning. Altså om en del af det beløb, der p.t. figurerer som sparet understøttelse for staten, rettelig bør tilkomme kommunerne ved det, at nogle af de arbejdsledige, der – alt andet lige – kommer i arbejde, overgår fra den delvist kommunalt finansierede kontanthjælp til lønmodtagerstatus.

På baggrund heraf har Danmarks Turistråd besluttet for nærværende, at man ikke i egne publikationer offentliggør nøgletallet "sparet understøttelse" ifm. beregninger efter LINE-modellen. Idrætsfonden Danmark har valgt at følge DT's anbefaling i den henseende indtil videre.

Dette betyder, at de amts- og kommunale effekter, der er anført i denne effektanalyse, er at betragte som minimumseffekter.

Analysen dokumenterer ud over de samfundsøkonomiske nøgletal også mere kvalitative fakta som f.eks. hvad er det, der gør, at nogle respondenter har lyst til at vende tilbage til Danmark og til værtsregionerne, og hvordan vurderer respondenterne selve stævneafviklingen. Disse detailldata er udledt af Idrætsfonden Danmarks dertil udviklede database.

Den ikke ubetydelige PR-værdi af den relativt massive presseomtale af EM'et og tv-transmissionen i 33 lande på 45 tv-stationer er ikke indeholdt i denne analyse. Dette bunder i de vanskeligheder, som er knyttet til en sådan værdisætning, hvis realismen heri skal kunne forsvares.

En opgørelse af hvad tilsvarende spalteplass og TV-trailers ville have kostet, hvis disse ydelser skulle være tilkøbt, bliver – alt andet lige – noget hypotetisk.

Der er foretaget en skarp opdeling af de samfundsøkonomiske effekter og målinger for hhv. Sjælland og Jylland med udgangspunkt i de sjællandske spillesteder Helsingør og Farum samt det jyske spillested Århus. En sammenfatning af effekterne for hele Danmark set under ét er kun foretaget de steder, hvor det er skønnet relevant, se resumé.

Bemærk at denne analyse - som den tredje i rækken i regi af Idrætsfonden Danmark - tager udgangspunkt i AKF's* LINE-model, i modsætning til den tidligere anvendte AIDA-model. (=Amtenes og Kommunernes Forskningsinstitut)

En direkte sammenligning mellem dette EM kvindehåndbolds samfundsøkonomiske resultater og tidligere målte stævner i 1998-2001 vil derfor ikke være hensigtsmæssig, specielt ikke hvad angår skatteprovenue til stat, amt og kommuner.

Idrætsfonden Danmark har med valget af LINE-modellen som grundlag for de samfundsøkonomiske nøgletal lagt sig tæt op ad Danmarks Turistråd, der ligeledes er overgået til LINE-modelapparatet.

Idrætsfonden Danmark har ifm. gennemførelsen af denne spørgeskemaundersøgelse og udarbejdelsen af den efterfølgende effektanalyse skelet til det analysearbejde, som SIRC (=Sports Industries Research Centre) på Sheffield Hallam University har foretaget på området i UK igennem de seneste 7 år.

AFGRÆNSNING:

Hvad angår tilskuere er *lokale* tilskueres *forbrug* ikke medregnet, da det formodes, at disse alligevel ville have haft et vist forbrug i værtsamtet den pågældende periode. Med lokale tilskuere menes borgere fra hhv. Århus Amt og Frederiksborg Amt. Der er altså ikke tale om en tilførsel af omsætning fra disse tilskuere pga. EM kvindehåndbold, som det gør sig gældende for øvrige respondenter i undersøgelsen.

Der var i stikprøven fra Farum tale om 34% lokale tilskuere (af alle danske tilskuere), hvis svar kun indgår i alle andre spørgsmål end forbrugsmæssige.

I stikprøven fra Århus var der tale om 44% lokale tilskuere (af alle danske tilskuere), hvis svar kun indgår i alle andre spørgsmål end forbrugsmæssige.

Hårde data

Analysen afspejler de EM-relaterede turisternes økonomiske og beskæftigelsesmæssige betydning for værtsamterne og for landet som helhed via det forbrug, de har under deres ophold i Danmark.

Dette aflæses i nøgletal som "turismeomsætning", og heraf afledte effekter såsom "værditilvækst", "beskæftigelse" og "skatteprovenu til stat, amter og kommuner".

Herudover er på detailplan det gennemsnitlige døgnforbrug mv. pr. aktør fra Danmark vs. udlandet beregnet, hvor dette har været muligt, og sammensætningen af døgnforbrug.

De akkumulerede effekter er beregnet ud fra den antagelse, at de respondenter, der optræder i stikprøverne, er repræsentative for hele totalpopulationen.

Der medregnes både direkte, indirekte og afledte effekter af EM turisternes forbrug, da disse indgår i den benyttede makroøkonomiske model.

Med direkte effekter menes forbrug i f.eks. hotel- og restaurationsbranchen.

Med indirekte effekter menes forbrug skabt i f.eks. underleverandørled.

Med afledte effekter menes f.eks. øget forbrug blandt de personer, som kommer i beskæftigelse (eller på overarbejde) pga. EM-stævnet og derved - alt andet lige - øger deres personindkomst med hvad deraf følger af øget forbrug og afsmittende virkning videre i det økonomiske kredsløb.

Til gengæld er arrangørernes indtægter og udgifter såsom sponsorindtægter og transportudgifter ikke medregnet samt offentlig service såsom f.eks. opgradering af spillesteder.

Undtaget fra ovennævnte "arrangørregnskabs-ekskludering" er dog billetindtægter, idet tilskuernes forbrug på entré til stævnet indgår i sp. 6 på det anvendte spørgeskema og er et forbrug på linie med entré til andre forlystelser.

Ligeledes er værdien af solgte "underholdnings- og forplejningspakker" til sponsorer og andre samarbejdspartnere i regi af Dansk Håndbold Forbund og Team Danmark inkorporeret.

Analysen tager ikke højde for den alternative turismeomsætning, som et evt. andet arrangement ville tilføre værtsamtet i perioden eller blot en "almindelig turistbelægning".

Ligeledes er den fortrængningseffekt, der vil være forbundet med et stævne som EM kvindehåndbold ikke forsøgt værdisat. Altså det faktum at de EM kvindehåndbold relaterede turister beslaglægger plads på indkvarteringssteder, udflugtsmål, i restauranter mv. på bekostning af almindelige turister.

Bløde data

A)

andelen af aktører, der kobler udflugter på deres ophold, herunder de valgte udflugtsdestinationer

B)

andelen af aktører, der overnatter (kommercielt) under deres ophold, herunder den valgte indkvarteringsform

C)

andelen af aktører, der specifikt var indkvarteret på hotel

D)

aktørernes overnatningsmønster ifm. opholdet, herunder hvor mange døgn de opholdt sig i værtsregionerne + i øvrige Danmark

E)

andelen af lokale tilskuere bosiddende i værtsamterne Århus Amt og Frederiksborg Amt

F)

andelen af aktører, der kunne tænke sig at komme tilbage ved en senere lejlighed som almindelig turist og årsager hertil

G)

aktørernes udsagn om hvorvidt de ville være kommet til værtsregionerne, hvis det ikke var for EM kvindehåndbold

H)

aktørernes helhedsindtryk af EM'et, herunder informationen fra de danske arrangører, de frivillige hjælpere, indkvartering, forplejning, lokal opbakning og selve værtsregionerne

I)

aktørernes indtryk af hhv. Arenaen i Århus, Farum Arena og Helsing Hallen hvad angår: generelt indtryk som gæst, tilskuerforhold, service omkring bespisning og transportforhold til og fra arenaen/hallen samt skiltning

J)

tilskuernes tilhørsforhold til håndboldsporten

K)

hvordan tilskuerne blev bekendt med stævnet

L)

hvilke varekategorier der er flest aktører, som bruger penge på

M)

tilskuernes demografiske kendetegn (køn/alder)

N)

hvor stor en andel af aktørerne har lyst til at besøge Farum Arena og Arenaen i Århus igen, evt. til helt andre typer arrangementer som f.eks. koncerter

FORUDSÆTNINGER:

Det forudsættes, at individer i totalpopulationen agerer som individerne i stikprøven (=respondenterne) inden for hver af aktørgrupperne.

Med aktørgrupper menes de enkelte respondentgrupper, nemlig i denne analyse: EM spillere/ledere, tilskuere, sponsorer, officials og pressefolk.

Det forudsættes i den økonomiske beregning, at alle kommercielle overnatninger - eller tilnærmelsesvis alle - finder sted i værtsamtet. Kommerciel = overnatninger der betales for. (Se i øvrigt Resumé).

BEMÆRKNINGER:

Jfr. ovennævnte indledning til effektanalysen er indeværende analyse ikke at betragte som en cost-benefit opgørelse. En sådan bør foretages, hvis man ønsker at få svar på det samfundsøkonomiske *netto*resultat af EM kvindehåndbold.

Der er i analysen taget højde for, at visse aktører cirkulerede imellem de 3 spillesteder, især mellem Farum og Århus. Dette gælder for alle aktørgrupper.

Spørgeskemaundersøgelsen er understøttet af billetsalgsdata, information fra indkvarteringssteder mv., indhentet hos arrangører og disses samarbejdspartnere.

ANALYSEGRUNDLAG – FARUM (incl. Helsinge)

Aktørgrupper v. stævnet: (=totalpopulationen)

Antal EM spillere/ledere total:	200	Heraf: 188 udenl. (=94%)
Antal forskellige tilskuere total anslået:*	3.528	Heraf: 939 udenl. (=27%)
Antal officials total:	60	Heraf: 40 udenl. (=67%)
Antal pressefolk total:	171	Heraf: 95 udenl. (=55%)
I alt i totalpopulationen	3.959	Heraf: 1.262 udenl. (=32%)
(ex. lokale tilskuere, 34% af alle danske tilskuere)=	3.079	(=41% udenl.)

*antal solgte billetter i Farum/Helsinge kan ikke udledes direkte heraf

Respondenter adspurgt v. stævnet: (=stikprøven)

Antal EM spillere/ledere :	48	Heraf: 43 udenl. (=91%)
Antal forskellige tilskuere :	107	Heraf: 75 udenl. (=70%)
Antal officials :	1	Heraf: 1 udenl. (=100%)
Antal sponsorer *	3	Heraf: 2 udenl. (=67%)
Antal pressefolk :	9	Heraf: 7 udenl. (=92%)
Andet (ikke med i analysen)	1	
I alt antal svar i stikprøven	169	Heraf: 128 udenl. (=76%)

* antal sponsorer i totalpopulationen

Det ses, at %-andelen af danske vs. udenlandske aktører i stikprøven ikke stemmer overens med totalpopulationen oven over, men der er efterfølgende taget højde for dette qua en vægtning af svarene i stikprøven.

Årsagen til at den udenlandske andel af tilskuerne i stikprøven blev så høj i Farum skal formodentlig ses i lyset af, at Norge havde trukket mange fans med sig til Danmark, og netop Norge spillede imod Rusland søndag d. 8. december i Farum Arena.

ANALYSEGRUNDLAG - ÅRHUS

Aktørgrupper v. stævnet: (=totalpopulationen)

Antal EM spillere/ledere total :	200	Heraf: 188 udenl. (=94%)
Antal forskellige tilskuere total anslået:*	22.824	Heraf: 1.764 udenl. (= 8%)
Antal officials total:	60	Heraf: 40 udenl. (=67%)
Antal sponsorer	2.400	Heraf: ingen udenl.
Antal pressefolk total:	171	Heraf: <u>95</u> udenl. (=56%)
I alt i totalpopulationen	25.655	Heraf: 2.087 udenl. (= 8%)
(ex. lokale tilskuere, 44% af alle danske tilskuere)=	16.389	(=13% udenl.)

*antal solgte billetter i Århus kan ikke udledes direkte heraf

Respondenter adspurgte v. stævnet: (=stikprøven)

Antal EM spillere/ledere :	50	Heraf: 43 udenl. (=86%)
Antal forskellige tilskuere :	154	Heraf: 30 udenl. (= 19%)
Antal officials :	3	Heraf: 2 udenl. (= 67%)
Antal sponsorer	3	Heraf: 0 udenl. (= 0%)
Antal pressefolk :	21	Heraf: <u>12</u> udenl. (=57%)
I alt antal svar i stikprøven	231	Heraf: 87 udenl. (=38%)

Det ses, at %-andelen af danske vs. udenlandske aktører i stikprøven ikke stemmer overens med totalpopulationen oven over. Dette er der efterfølgende taget højde for qua en vægtning af svarene i stikprøven.

Det afspejles klart i ovennævnte fordelingstal mellem danske og udenlandske aktører, at Danmark spillede alle sine kampe i Århus! Den danske tilskuerandel i såvel stikprøve og totalpopulation er noget højere dér end på Sjælland.

Oprindeligt har Dansk Håndbold Forbund estimeret, at ca. 10% af alle solgte *billetter* ved EM'et ville blive afsat til udenlandske tilskuere, hvilket ikke er det samme som at sige, at man forventede en andel af udenlandske *tilskuere* på 10%. Imidlertid ser det ud til ud fra det foreliggende analysemateriale, at disse forventninger blev mere end opfyldt.

MODEL :

Beregningerne er baseret på Amternes og Kommunernes Forskningsinstituts (AKF's) såkaldte LINE-model, der er en makroøkonomisk model på kommuneniveau til beregning af den økonomiske aktivitet i danske kommuner.

Da LINE-modellen er en makroøkonomisk model på kommuneniveau, er den geografiske dimension vigtig. Alle aktiviteter er henført til et geografisk sted – til arbejdssted, bopæl eller efterspørgselssted. Der er således forskellige typer geografisk interaktion, som knytter aktiviteterne på forskellige steder sammen: pendling, shopping og handel.

LINE-modellen er opbygget med fleksibel aggregering, som principielt gør det muligt at skræddersy modellen til en relevant geografisk enhed.

Af diskretionsmæssige årsager er det dog ikke p.t. muligt for AKF/Danmarks Turistråd at videreformidle nøgletal på kommuneplan til analysekunder eller andre uden særlig tilladelse fra Danmarks Statistik. Dette betyder for analysen, at man ikke kan se, hvor mange af effekterne der tilfalder Århus specifikt, og at Randers-borgere ikke er med i analysen, hvorimod Horsens-borgere er det, trods nogenlunde samme afstand fra de to byer til Århus!

Modellen indeholder i sin nuværende form *ikke* virksomhedsskatter, men AKF arbejder ifg. Danmarks Turistråds analyseafdeling på at få dette aspekt inkluderet.

Ligeledes kan ikke p.t. udledes af modellen, hvor stor en del af sparet understøttelse, der formodes at tilkomme kommunerne ved en given turismeomsætning og forbrugssammensætning. Altså om en del af det beløb, der p.t. figurerer som sparet understøttelse for staten, rettelig bør tilkomme kommunerne ved det, at nogle af de arbejdsledige, der – alt andet lige – kommer i arbejde, overgår fra den delvist kommunalt finansierede kontanthjælp til lønmodtager-status.

På baggrund heraf har Danmarks Turistråd besluttet for nærværende, at man ikke i egne publikationer offentliggør nøgletallet "sparet understøttelse" ifm. beregninger efter LINE-modellen. Idrætsfonden Danmark har valgt at følge DT's anbefaling i den henseende indtil videre.

Dette betyder, at de amts- og kommunale effekter, der er anført i denne effektanalyse, er at betragte som minimumseffekter.

For yderligere tekniske oplysninger om LINE-modellen, henvises til vedlagte bilag 2.

Selve de overordnede beregninger af samfundsøkonomiske nøgletal som f.eks. beskæftigelse og turismeomsætning er foretaget af Danmarks Turistråds analyseafdeling baseret på LINE-modellen.

De akkumulerede effekter er beregnet ud fra den antagelse, at de respondenter, der optræder i stikprøverne, er repræsentative for hele totalpopulationen indenfor den pågældende EM-turistgruppe.

Respondenterne er tilfældigt udvalgt inden for hver af de adspurgte turistgrupper. Et filter i spørgeskemaet sikrer, at lokale EM-relaterede tilskuere sorteres fra på forbrugsspørgsmålene, jfr. forklaring s. 4.

DEFINITIONER:

Respondenter = de personer, der indgår i stikprøven = aktører i analysen = EM-turister

Lokale turister = de personer, som er bosat i værtsamterne hhv. Frederiksborg amt og Århus amt

Interregionale/udenbys turister = aktører bosat i andre amter i Danmark end Frederiksborg amt og Århus amt

Udenlandske turister = aktører bosat i andre nationer end Danmark

Døgnforbrug = forbrug i kr./øre på overnatning, forplejning, shopping, EM-billet, udflugter mv. (se bilag 1) pr. døgn (24 timer)

Uvejset gennemsnit: Alle observationer lagt sammen og divideret med antal respondenter

Uvejset gennemsnitligt døgnforbrug = turismeomsætning divideret med antal overnatninger (hvor de der ikke overnatter tæller med 1, dog undtaget lokale tilskuere, der slet ikke indgår!)

Turismeomsætning = uvejset gennemsnitligt døgnforbrug x antal overnatninger (hvor de der ikke overnatter tæller med 1, dog undtaget lokale tilskuere, der slet ikke indgår!)

Multiplikatoreffekt = den afledte effekt af det økonomiske kredsløb, som en direkte skabt turismeomsætning igangsætter. Multiplikatoreffekten kan ikke aflæses direkte i denne effektanalyse men er indirekte årsag til niveauet for afledte effekter såsom beskæftigelse og effekt på offentlige finanser, både lokalt, regionalt og nationalt.

Værditilvækst = tilnærmelsesvis bruttofaktorindkomst (BFI) = turismeomsætning minus råvarer, skatter og afgifter. Tilnærmelsesvis en bruttoavance set i forhold til turismeomsætningen

Værtsamt(er) = hhv. Århus Amt og Frederiksborg Amt her = værtsregioner. Begreberne bruges i flæng i denne analyse.

Farum-stikprøven

Samfundsøkonomiske gevinster:

(data for de enkelte kommuner i amtet kan ikke udtrækkes)

EM kvindehåndbold d. 6. – 15. december 2002

Tabel 1a: Totale akkumulerede effekter for stat, amter og kommuner i Frederiksborg amt baseret på stikprøve fra Farum

Samfundsøkonomiske nøgletal	Kr. til staten	Kr. i Frederiksborg Amt	Kr. i øvrige Danmark
Turismeomsætning		12,7 mio. kr.	

som via multiplikatoreffekten medfører følgende afledte effekter:

Samfundsøkonomiske nøgletal	Kr. til staten	Kr. eller årsværk i Frederiksborg amt	Kr. eller årsværk i øvrige Danmark
Beskæftigelse*		8 årsværk	Se resumé
Værditilvækst (=BFI)		2,5 mio. kr.	-
Effekten på offentlige finanser	Se resumé	0,2 mio. kr. (amt og kommuner i amtet)	-
Sparet understøttelse	Ikke medregnet	Ikke medregnet	Ikke medregnet

* I eksemplet EM KVINDEHÅNDBOLD kan realismen i niveauet for, hvor mange reelle arbejdspladser EM kvindehåndbold skaber, diskuteres, og hvor mange ledige der derved kommer i arbejde. Umiddelbart må det nok erkendes, at de beregnede tal er overvurderede, ved det at EM KVINDEHÅNDBOLD og andre stævner i Danmark for størstedelen er båret oppe af frivillig arbejdskraft. Det skal bemærkes, at den afledte arbejdskraft, er omregnet til fuldtidsårsværk. Ved større internationale idrætsarrangementer i Danmark vil der for størstedelen af den afledte arbejdskraft imidlertid være tale om en intensiv og koncentreret arbejdsindsats i en relativt begrænset periode (afhænging af stævnets længde og planlægningshorisont).

Under alle omstændigheder skabes der dog arbejdspladser/øget arbejdsmængde hos hovedleverandører til EM KVINDEHÅNDBOLD (f.eks. hotel- og restaurationsbranchen) og hos underleverandører (f.eks. råvarer til forplejning) samt i detailhandelen via det merforbrug som de personer, der kommer i arbejde (eller på overarbejde), formodes at have udover hvad de ellers ville have haft.

Farum-stikprøven

Det ses af tabel 1a ovenfor, at den samlede turismeomsætning i værtsregionen Frederiksborg amt pga. EM'et blev på 12,7 mio. kr., hvoraf udenlandske aktører tegner sig for 74%. Det skal understreges, at det kun er turismeomsætningen ifm. selve afviklingen af EM'et og altså ikke den omsætning, der er skabt forud for stævneperioden pga. evt. arrangørmøder, træningsophold, "site inspections" mv.

Den af turismeomsætningen afledte beskæftigelse, både direkte, indirekte og afledt, udgør i alt 8 årsværk. Dvs. at for hver 1 mio. kr. i turismeomsætning, genereres godt 0,6 årsværk i Frederiksborg amt som følge af EM'et.

De 8 årsværk skal forstås derhen, at de arbejdstimer, der blev lagt *som følge af turismeomsætningen* ifm. EM'et, alle er omregnet til hele årsværk, både i de direkte og indirekte led (f.eks. hotel- og restaurationsbranchen versus underleverandører), i det offentlige og i det private erhvervsliv.

Værditilvæksten i værtsamtet på 20% af turismeomsætningen (=2,5 mio. kr.) er tilnærmelsesvis at betragte som en bruttoavance.

Farum-stikprøven

Tabel 2a: Døgnforbrugstal (uvejet) - i værtsregionen Frederiksborg Amt

Aktører/Døgnforbrug ¹	Danske Aktører	Øvrige udenl. Aktører
EM-deltagere/ledere	1.040 kr.	1.398 kr.
Tilskuere	410 kr.	1.268 kr.
Officials	-	1.570 kr.
Pressefolk*	535 kr.	1.145 kr.
Sponsorer	200 kr.	1.325 kr.

1= uvejet gennemsnit

* lille stikprøve

Det kan konstateres ud fra tabel 2a, at udenlandske aktører over hele linien har høje døgnforbrug i Frederiksborg amt, og noget over gennemsnittet for stævnerne i Idrætsfonden Danmarks tidligere effektanalyser (undtagen UEFA-cup finalen i fodbold i Parken maj 2000).

En nedbrydning af døgnforbruget viser, at dette primært skyldes et højt overnatningsforbrug, se også statistik pkt. 1G side 20, hvor hotel er foretrukken overnatningsform. Dertil kommer en relativt høj entréudgift til EM'et, jfr. tabel 6A, side 17.

Det skal bemærkes, at andelen af ledere i aktørgruppen "spillere/ledere" erfaringsmæssige er afgørende for, hvor højt døgnforbruget for denne aktørgruppe samlet set bliver. Jo flere ledere, jo højere døgnforbrug - alt andet lige - idet spillere i højere grad indkvarteres to og to på værelserne.

Farum-stikprøven

Tabel 3a: Akkumuleret turismeomsætning i Frederiksborg Amt i kr. fordelt %-vis på forbrugskategorier - isoleret pr. nationsopdeling

Aktører/ forbrugskategori	Danske EM aktører ex. lokale tilskuere	Udenlandske EM aktører
Overnatning	2.434.897 kr. (74%)	5.638.905 kr. (60%)
Føde-/drikke- /tobaksvarer fra butik	-	491.165 kr. (5%)
Restaurant	261.622 (8%)	1.220.501 kr. (13%)
Shopping (tøj, sko mv)	-	587.165 kr. (6%)
Benzin/transportmidler	20.455 kr. (<1%)	202.786 kr. (2%)
Entré udflugter	22.501 kr. (<1%)	79.790 kr. (<1%)
Entré EM'et	537.972 kr. (16%)	969.463 kr. (10%)
Øvrige serviceydelser/varer	7.159 kr. (<1%)	259.554 (3%)
I alt 12.734.035 (100%)	3.284.696 kr. (26%)	9.449.329 kr. (74%)

Tabel 3a viser, at udenlandske EM turister har en akkumuleret omsætning på godt 9,4 mio. kr. i værtsregionen, hvilket er lig med godt 74% af den samlede turismeomsætning i værts-regionen fra alle EM turisterne ex. lokale tilskuere. Dette er højere end den andel, som udenlandske EM turister udgjorde af alle EM turister ex. lokale tilskuere, nemlig 41%.

Danske EM turister excl. lokale tegner sig for knap 26% af den samlede turismeomsætning i værtsregionen. Dette er noget lavere end den andel af alle EM turister excl. lokale tilskuere, som danske EM turister excl. lokale tilskuere udgjorde, nemlig 59%.

Af tabel 3a kan det endvidere udledes, at danske EM turisternes akkumulerede forbrug af overnatning udgør hele 74% af denne nationalitetsgruppes samlede turismeomsætning. Det tilsvarende tal for udenlandske EM turister er relativt lavere, nemlig 60%.

Farum-stikprøven

Dette kan skyldes, at de danske EM-turister slet og ret ikke bruger (ret mange) penge på ret meget andet end overnatning, forplejning og naturligvis EM-entré. Se også tabel 5a.

Dertil kommer, at de udenlandske EM turister lægger 18% af deres akkumulerede forbrug på forplejning, hvor den tilsvarende andel for danske EM turister blot er 8%.

Tabel 4a. – De enkelte EM-aktørgrupperes andel af turismeomsætningen – Frederiksborg amt

Aktørgruppe EM-turister*	Kr./øre - % af samlet turismeomsætning (12,7 mio. kr.)
Tilskuere	8.884.409 kr. (69%)
Spillere/ledere	2.234.431 (18%)
Pressefolk	1.302.519 (10%)
Officials	312.666 (3%)

* sponsorer ikke medtaget, da der ingen officielle sponsorarrangementer var i Frederiksborg amt i regi af Dansk Håndbold Forbund/Team Danmark

Det ses af tabel 4a, at tilskuerne ved EM-stævnedelen i Frederiksborg amt tegner sig for 69% af den samlede turismeomsætning dér på 12,7 mio. kr. EM'et er således for størstedelen tilskuer-drevet.

Tabel 5a. – Døgnforbrugsopsplitning på forbrugskategorier - Frederiksborg Amt i kr. - Tilskuere

Forbrugskategori	<u>ALLE EM turister</u>	Danske EM-tilskuere	Udenlandske EM-tilskuere
Overnatning	Kr. 685 (54%)	Kr. 124 (30%)	Kr. 568 (45%)
Benzin	Kr. 37	Kr. 8	Kr. 16
Tog, bus, bro osv.	Kr. 24		Kr. 24
Drikkevarer, butik	Kr. 35		Kr. 27
Entré til EM'et	Kr. 232	Kr. 202	Kr. 211
Entre´udflugter mv.	Kr. 2	Kr. 8	Kr. 8
Fødevarer, butik	Kr. 38		Kr. 50
Radio, foto, sport	Kr. 14		Kr. 21
Restauranter mv.	Kr. 117	Kr. 68	Kr. 227
Sko, tøj etc.	Kr. 11		Kr. 49
Tobak	Kr. 3		Kr. 3
Ure, smykker, kuff.	Kr. 6		Kr. 19
Øvr. varer/tjenester	Kr. 60		Kr. 45
I ALT	Kr. 1.264	Kr. 410	Kr. 1.268

Farum-stikprøven

Det ses af tabel 5a, at ift. "alle EM-turister" markerer EM-tilskuerne i Frederiksborg amt sig ved at have et relativt lavt overnatningsdøgnforbrug, enten fordi tilskuerne kun i ringe grad overnattede og/eller fordi de valgte relativt billige overnatningsformer.

Det ses også, at danske EM-tilskuere i Frederiksborg amt – udover overnatning – kun bruger penge på 4 forbrugskategorier, hvor de udenlandske EM-tilskuere havde et jævnt forbrug på alle 12. Især er udenlandske EM-turisters shoppingforbrug over gennemsnittet men også deres udflugts- og forplejningsforbrug.

Tabel 6a. – Døgnforbrugsopsplitning på forbrugskategorier - Frederiksborg Amt i kr. – Spillere/ledere

Forbrugskategori	<u>ALLE EM turister</u>	Danske EM-spillere-/ledere	Udenlandske EM-spillere-/ledere
Overnatning	Kr. 685 (54%)	Kr. 840 (81%)	Kr. 1.074 (77%)
Benzin	Kr. 37		
Tog, bus, bro osv.	Kr. 24		Kr. 1
Drikkevarer, butik	Kr. 35		Kr. 20
Entré til EM'et	Kr. 232		
Entre´udflugter mv.	Kr. 2		Kr. 11
Fødevarer, butik	Kr. 38		Kr. 65
Radio, foto, sport	Kr. 14		Kr. 48
Restauranter mv.	Kr. 117	Kr. 200	Kr. 24
Sko, tøj etc.	Kr. 11		Kr. 67
Tobak	Kr. 3		Kr. 2
Ure, smykker, kuff.	Kr. 6		Kr. 42
Øvr. varer/tjenester	Kr. 60		Kr. 46
IALT	Kr. 1.264	Kr. 1.040	Kr. 1.398

Det ses af tabel 6a, at EM-spillere og –ledere markerer sig ved ift. alle EM-turister at have et relativt højt overnatningsforbrug samt ved naturligvis ikke at have noget EM-entréforbrug og stort set heller ikke noget transportforbrug. Andelen af ledere i aktørgruppen "spillere/ledere" influerer på overnatningsdøgnforbruget. Jo flere ledere i stikprøven, jo højere døgnforbrug.

Derimod har udenlandske spillere/ledere – i lighed med udenlandske tilskuere - et højere forbrug af udflugter og især af shopping end gennemsnittet.

Det skal tilføjes, at spillere/ledere fik fuld forplejning på spillerhotellerne, hvorfor størstedelen af disses forplejningsforbrug figurerer under overnatningsforbruget.

Farum-stikprøven

En tilsvarende tabel for øvrige aktørgrupper er ikke udarbejdet, men det skal bemærkes, at udenlandske officials havde et relativt højt døgnforbrug af transport (taxa) og udflugter.

Tabel 7a - Kategoriopdelt akkumuleret turismeomsætning – Frederiksborg Amt

Kategorier (varer/ydelse)	Kategoriopdelt turismeomsætning (% af total)
Overnatning	63%
Forplejning incl. tobak	16%
Transport incl. broafgift mv.	2%
Sko, tøj	2%
Radio, foto, sportsudstyr	1%
Forlystelser og udflugter incl. EM'et	13%
Ure, smykker, kufferter	1%
Øvrige varer	2%

Ser vi jfr. tabel 7a på den akkumulerede turismeomsætning fordelt på forbrugskategorier i forhold til den samlede turismeomsætning tegner der sig et tydeligt billede af, hvilke brancher der primært tilgodeses som følge af stævneaktørernes forbrug.

Ikke overraskende er det overnatnings- og forplejningssektoren, der primært tilgodeses. Der tilkommer alene førstnævnte 79% den samlede turismeomsætning i Frederiksborg amt ved EM kvindehåndbold.

Som tidligere nævnt er fordelingen mellem overnatning og forplejning en smule misvisende, idet spillere/ledere fik fuld forplejning på indkvarteringsstederne, og udgiften hertil derfor er inkorporeret i "overnatning" (63%).

Det skal understreges, at forplejning incl. tobak både dækker køb i butikker og restaurationer, caféer, cafeterier o.lign.

Ligeledes er transport incl. broafgift mv. en afspejling af såvel benzinforbrug samt forbrug af offentlige transportmidler og taxa.

Farum-stikprøven

STATISTIK – FARUM (+ til dels Helsinge):

I ALT   **STIKPRØVEN – Farum:**
                  40 danske svar (24%)
                  128 udenl. svar (76%)

168 svar fordelt på 11 nationer incl. DK ud af i alt 16, primært indhentet af turistførere/interviewere d. 8. december i Farum. Dvs. at 69% af alle deltagende nationer er repræsenteret i stikprøven fra Farum.

Stikprøvesvarene er fordelt på flg. aktørgrupper:

107 tilskuere, heraf 32 danske (og 11 = 34% ud af disse er lokale tilskuere)
48 EM spillere/ledere, heraf 5 udenlandske
    1 official = spansk
    9 pressefolk, heraf 2 danske
    3 sponsorer, heraf 1 dansk

TOTALPOPULATIONEN var:

200 EM spillere/ledere (188 heraf udenlandske), anslået 2.589 tilskuere (heraf estimeret 939 udenlandske), 60 officials (40 heraf udenlandske), 171 pressefolk (95 heraf udenlandske)

Detaljeringsgraden på nedenstående målinger er bestemt ud fra et væsentligheds-kriterie og ud fra stikprøvernes størrelse (herunder andel af danske vs. udenlandske svar). Som følge heraf koncentrerer målingerne sig om aktørgrupperne spillere/ledere, tilskuere og til dels pressefolk.

Alle svarprocenter er generelt så høje, at svarene er at betragte som tilstrækkeligt underbyggede og repræsentative. Hvor dette ikke er tilfældet, er der gjort opmærksom på det.

1. Overnatninger ud fra Farum stikprøven ex lokale tilskuere

A. Alle EM-spillere/ledere har overnatninger i DK ifm. EM'et dvs. 100% = 200 pers.

B. 100% af de overnattende EM-spillere/ledere har kommercielle overnatninger i DK ifm. EM'et (dvs. overnatninger, der betales for) = 200 pers.

C. 70% af alle EM-tilskuere har overnatninger i DK ifm. EM'et = 1853pers.

Farum-stikprøven

D. 90% af de overnattende EM-tilskuere har kommercielle overnatninger i DK ifm. EM'et, dvs. = 1668 pers.

E. 100% af pressefolkene overnatter kommerciel = 171 pers.

F. 100% af officials overnattede kommercielt = 60 pers.

(NB: dog ud fra kun 1 official i stikprøven men baseret på erfaring overnatter officials ofte kommercielt ifm. et VM, EM osv.)

G. Anvendte overnatningsformer:

Spillere/ledere:

Hotel = 100% af alle overnattende spillere/ledere, dvs. 200 pers.

Tilskuere:

Hotel = 60% af alle overnattende tilskuere=1.112 pers

Feriecenter = 3%

Lejet sommerhus = 12%

Campingplads = 0%

Vandrerhjem = 3%

Bed&Breakfast = 5%

Familie/Venner = 4%

Mobilhome = 3%

Andet = 10%

Pressefolk

Hotel = 78% af alle overnattende pr-folk=133 pers

Feriecenter = 6%

Andet = 6%

Overnatningsmønstret hvad angår valg af overnatningsform afspejler, at der ved stævnedelen på Sjælland er tale om tilskuere, der i høj grad ønsker komfort, samt at årstiden ikke indbyder til camping.

Det er ikke overraskende således, at alle spillere/ledere er indkvarteret på hotel, og at knap 8 ud af 10 pressefolk er det.

H. Overnatningsstederne er geografisk fordelt som følger:

Helsingør = valgt af 19% EM-turister på Sjælland

Farum = valgt af 13% -

Vedbæk = valgt af 17% -

Farum-stikprøven

København	=	valgt af 19% -
Valby	=	valgt af 15% -
Hillerød	=	valgt af 5% -
Andet*	=	valgt af 12% EM-turister

*(i værtsamtet Frederiksborg Amt, bl.a. Lynge, Gilleleje og Draby Strand)

Det skal her tilføjes, at langt størstedelen af spillere/ledere i stikprøven var indkvarteret på de officielle spillerhoteller Bymosehegn i Helsingør og på Hotel Marina i Vedbæk.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at flere norske tilskuere købte pakkeløsninger, der inkluderede overnatning på Hotel Marriott i København og Hotel Comfort Rossini i Valby samt t/r-rejse til/fra Danmark, EM-billetter og forplejning i et eller andet omfang.

Det ses af pkt. H ovenfor, at 66% af de EM-overnattende aktører tilbragte nætterne i Frederiksborg amt, medens 34% henlagde dem til København. Der er primært tale om udenlandske tilskuere, og de har i gennemsnit ikke helt så mange overnatninger pr. person som dem, der overnatter i værtsamtet.

Det skal endvidere bemærkes, at ud over ovennævnte svarede 6% Århus som overnatningssted, typisk fordi disse respondenter har købt en pakkeløsning med hotel, bespisning, transport og EM-billetter i x antal dage. Jfr. stikprøve – Århus bagest i analysen, hvor disse 6% indgår.

I. Overnatningsmønster i Frederiksborg amt

Danske EM-turister havde i gennemsnit 1,8 nætter i Frederiksborg amt (og København) ifm. EM'et og udenlandske EM-turister havde 5. Tilskuerne havde færre overnatninger i gennemsnit pr. person, nemlig hhv. 1 og 4,1.

Der var flest EM-turister, som havde 4 overnatninger i værtsamtet i tilknytning til EM'et. Pkt. I inkluderer både kommercielle og non-kommercielle overnatninger.

I alt blev der lagt 9.580 EM-relaterede overnatninger i værtsamtet. jfr. dog pkt. H (København reelt valgt af 34% af EM-aktørerne på Sjælland).

Hvor stor en del heraf, der er kommercielle overnatninger, herunder hotelovernatninger kan ikke udledes direkte, men der henvises til pkt. G.

Farum-stikprøven

2. % andel, der kobler sightseeing på deres EM-ophold - Farum

I. *Alle aktører:*

Ja	53%
Nej	39%
Måske	8%

Kun udenlandske aktører:

Ja	55%
Nej	37%
Måske	8%

Dvs. at over halvdelen af alle aktører enten har foretaget eller agter at foretage udflugter i tilknytning til deres EM-ophold. Udflugterne kan også indbefatte besøg på golfbaner og i bowlingcentre mv.

En smule flere blandt de udenlandske aktører end blandt de danske har til hensigt at foretage eller har foretaget udflugter ifm. EM-opholdet.

Herefter følger en tabel over %-satserne for de enkelte udenlandske aktørgrupper.

Tabel 8a. – De enkelte udenlandske EM-aktørgrupperes sightseeingfrekvens

Aktørgruppe- /svar	Spillere- /ledere	Tilskuere	Sponsorer	Officials	Pressefolk*
Ja	45%	63%	-	-	29%
Nej	38%	31%	-	-	71%
Måske	17%	6%	-	-	-

*(Det skal imidlertid erindres, at stikprøven på pressefolk kun indeholdt 7 udenlandske svar).

Sightseeingfrekvensen er ikke målt på udenlandske officials og udenlandske sponsorer pga. stikprøvens begrænsede størrelse, men jfr. omtale s. 17 og kommentarer til tabel 6a, ser udenlandske officials ud til at have et pænt forbrug af udflugter i kr./øre.

Jfr. tabellen ovenfor er *udenlandske tilskuere den aktørgruppe, der hyppigst kobler sightseeing på deres EM-ophold på Sjælland*. Her kobler nemlig omkring næsten 2/3 sightseeng på deres EM-ophold.

Farum-stikprøven

Spillere/ledere kobler i nogen grad sightseeing på deres EM-relaterede ophold, især hvis "måske"-svarene udmønter sig i en "udflugts-handling".

Går man bag om tallene, vil man se, at *hele 70% af de tyske tilskuere foretager udflugter ifm. EM-opholdet.*

3. EM turister - % andel på de forskellige udflugtsdestinationer

København:*	33% af svarene i stikprøven fra Farum
Tivoli:	30% -
Amalienborg:	4% -
Helsingør:	4% -
Frederiksborg slot:	3% -
Helsingør:	3% -
Nyhavn	3%
Rosenborg slot	2%
Louisiana	2%
Hillerød	2%
Royal Cop.	1% -
Carlsberg	1%
Den lille Havfrue	1%
Gilleleje	1%
H.C. Andersens Hus	1%
Zoo	1%
Malmö	1%
Roskilde	1%
Andet	6%

* shopping, rundtur osv.

Det skal bemærkes, at ifm. Helsingør, Hillerød og København indgik udtalelsen "slot(te)" konkret, udover de allerede nævnte "Rosenborg Slot", "Amalienborg" og "Frederiksborg Slot".

Ikke overraskende besøger størstedelen af de EM-turister, som foretager udflugter, København. Reelt er der tale om minimum 3 ud af 4, hvis man lægger "København" sammen med "Tivoli" og de andre københavnerdestinationer, jfr. ovenfor.

Det ser ud til, at *Tivolis julemarked bliver pænt besøgt af EM-turisterne, idet næsten hver 3. af de der foretager sightseeing, vælger at besøge Tivolis julemarked.*

Farum-stikprøven

Hertil svarer 12% Århus, men disse er medtaget under statistik fra stikprøven i Århus, og vægter derfor ikke ovenfor.

Der er tale om en smule dobbeltdækning, idet enkelte respondenter altså har nævnt mere end ét udflugtsmål.

4. EM turister, der ellers (ikke) ville være kommet til Frederiksborg

Amt

Ja, men ikke i dag	=	14%
Nej	=	72%
Måske	=	14%

Med andre ord ville *kun godt 1 ud af 10 udenbys/udlands EM turister være kommet til værtsregionen, hvis ikke EM'et havde bragt dem på de kanter*, svarende til ca. 421 EM-turister excl. lokale tilskuere.

72% svarede decideret "nej", og kigger man separat på de danske aktører i denne henseende, vil man overraskende nok se, at endnu flere danske aktører end udenlandske ikke ville være kommet til værtsregionen ellers, nemlig hele 83%.

Med andre ord har EM'et bragt 2.216 (=72%) udenbys/udlands aktører til værtsregionen, som efter sigende ellers ikke ville været kommet på de kanter. 14% svarede "måske".

Herefter vil det være nærliggende at kigge på, hvor mange EM-turister der efter nu at have stiftet bekendtskab med værtsregionen og Danmark kunne tænke sig at vende tilbage ved en anden lejlighed.

Farum-stikprøven

5. Andelen af EM turister der kunne tænke sig at komme tilbage og hvorfor/ikke

Alle EM-turister:

Ja til værtsregionen	=	4%	af alle afgivne svar ex. lokale tilskuere
Ja til øvrige Danmark	=	56%	-
Måske til værtsregionen	=	6%	-
Måske øvrige Danmark	=	16%	-
Nej	=	18%	-

Imellem de enkelte aktørgrupper indbyrdes, synes Nej-svarene at fordele sig ligefrem proportionalt med den andel af stikprøven, som den enkelte aktørgruppe udgør. Med andre ord, der synes ikke at være en overvægt af f.eks. spillere/ledere, som svarer nej til, om de kunne tænke sig at vende tilbage til Danmark og/eller værtsregionen som almindelig ferieturist.

Det kan altså konstateres, at 18% af svarene lyder på, at respondenterne beslutter sig for ikke at vende tilbage til øvrige Danmark og/eller Farum og omegn. Går man bag om tallene, vil man kunne se, at *procentuelt flere tyske EM-turister end nordmænd svarer "nej" til spørgsmålet om lysten til at vende tilbage.*

Blot 4% af svarene fra alle EM-turister tilkendegiver et ønske om at vende tilbage til Farum og omegn, og 56% til Danmark i øvrigt. Inddrages måske-svarene stiger procentsatserne til hhv. 10% og 72%.

En respondent kan godt have svaret ja til både Farum og omegn og til Danmark i øvrigt. %-satserne siger noget om *antal svar* på den pågældende svarmulighed i forhold til alle afgivne svar i %, ikke om antal respondenter.

Ser man derimod på procentsatserne for hhv. "ja", "nej" og "måske", når man kigger på *antal afgivne svar isoleret på hhv. Farum og omegn og på øvrige Danmark*, tegner der sig et andet og mere positivt billede, nemlig:

Alle EM-turister:

Ja til Farum og omegn	=	27%	af alle svar (ex. lokale tilskuere) afgivte på Farum
Måske Farum og omegn	=	41%	
Nej til Farum og omegn	=	32%	

Farum-stikprøven

Alle EM-turister:

Ja til øvrige Danmark	=	66%	af alle svar (ex. lokale tilskuere) afgivet på øvrige DK
Måske til Danmark	=	19%	
Nej til Danmark	=	15%	

Det ses heraf, at af alle afgivne svar på Farum og omegn, falder *godt og vel hver fjerde på "ja til at vende tilbage til Farum og omegn"*, hvorimod ca. hver tredje svarer "nej" til udsagnet. Der er en relativt stor "måske"-gruppe på 41%.

Det ses endvidere, at af alle afgivne svar på øvrige Danmark, *falder næsten 3 ud af 4 på "ja til at vende tilbage til Danmark i øvrigt"*, hvorimod 15% decideret svarer nej. Der er en måske-gruppe på 19%.

Årsager til ja og måske: trevligt, mentaliteten, København, schön, dejligt at være norsk i Danmark!, hyggeligt, hyggelige mennesker, Copenhagen, holder tit ferie i Danmark, København for det blæser for meget ved Vesterhavet, yndigt land, god mad, kein schöner Strand bei uns, dejligt i Danmark, hjemland nr. 2!, gode shoppingmuligheder, godt sted at gå ud, es gefällt uns hier, kæmpefint land, Denmark is a nice country, de danske piger!, Kopenhagen ist schön, dejligt ferieland, trives med folk her, kommer hvert år, I just love Copenhagen, venlige danskere, flot sted Bymose Hegn, naturoplevelser og afslapning, strand, hav, gerne bo her!, friendly people but prefer the climate in Southern Europe, for fun, Skagen, vældig god stemning, nice beach, behageligt, naturskønt, nice but cold, nice region, very good hotel Marina/Vedbæk.

Årsager til nej: too cold, Denmark is too expensive, bor i Jylland og der er bedre end her, ikke noget at se her i regionen og vil hellere til København, har været her før, kedelig by.

6. EM-turisternes evaluering af Farum arena og Helsing Hallen

Mægtig godt svarer til bedømmelsen 1, godt svarer til bedømmelsen 2, mindre godt til bedømmelsen 3.

De understregede kvalitative udsagn, er de, der er nævnt tilstrækkeligt mange gange til at kunne kaldes en tendens.

Farum-stikprøven

Generelle indtryk som gæst i Farum Arena:

1,38

Begrundet med: lys og venlig, rent og pænt, flot hal, overskueligt, very clean, blue/yellow plaining ground not too good super, god atmosfære, velorganiseret, fint toilet, god sikkerhedskontrol, stor tilgængelighed, topmoderne og Farum burde have haft finalen, in Århus besser, Auskunft am Bahnhof nicht vorhanden, kanon, langt at gå fra parkering, grosse Halle, gute Aufteilung in der Halle, maybe too few press tables, chairs not good for press people, ordentligt, hyggeligt, god plads, übersichtlich, modstridende skiltning ved P1, perfekt arena.

(Enkelte udsagn er som det ses modsatrettede).

Tilskuerforhold (ikke besvaret af spillere/ledere):

1,24

Begrundet med: godt udsyn, tiptop, for lidt benplads, rygeforbud er et minus, for megen røg, lidt lille kapacitet, for lidt plads på 1. række, dårlig plads E 6.rk. nr. 26-27, imponerende bra, uprofessionelt billetsalg, Parken bedre, godt men koldt, tyskerne larmer for meget, nær perfekte, gut zu spielen, sidder for langt oppe, alle kan se. (Enkelte udsagn er som det ses modsatrettede).

Service omkring bispisning mv.:

1,59

Begrundet med: for dyrt, mere variation, zu teuer, zu wenig Auswahl, ok betjening, ønsker smørrebrød, pølser ikke nok, øl er dyrt, lange Wartezeit, warum kein Restaurant?, nur Schnellimbiss, Käse bitte, kedelig mad, ok priser, kolde pølser, Speiseangebot zu gering, nicht auf diese EM klar, viel Auswahl, fin variation, også varm mad til pressen, smager godt, venlig og hjælpsom betjening, der arbejdes, ingen burgere trods annonceret, dårlig plads, evt. servering ved sæderne måske.

(Enkelte udsagn er som det ses modsatrettede).

Til- og frakørselsforhold med bil, cykel, som gående, med off.

transport-midler, herunder også skiltning og p-forhold :

1,69

Begrundet med: for få p-pladser, let at finde, dårlig skiltning, keine gute Beschilderung, langt fra S-tog og ingen skilte, for langt at gå også fra p-pladser, dårlige offentlige forbindelser, svært at finde de off. transportmidler, gut für Sportler abgeschirmt, far from train, buschauffør kedelig, holder på grus, fandt selv uden problemer, ok tilkørsel, mangler skilt ved motorvejen, for lidt lys på vejen op til.

(Det vil ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

Farum-stikprøven

SAMMENFATNING – evaluering af Farum Arena:

Alt i alt kan man således konkludere, at EM-turisterne er overordentlig tilfredse med at være gæst i Farum Arena, især hvad angår det "generelle indtryk" af tilgængelighed, adgangs- og toiletforhold mv. samt mht. "tilskuerforholdene" (udsyn over bane, komfort mv.).

Tilfredshed, om end i mere behersket grad, er der ligeledes med service omkring bespisning (kvalitet, service, ventetid mv.) og til- og frakørselsforhold.

Alle indtryk af Farum Arenaen er imidlertid langt over gennemsnittet, og det "generelle indtryk" samt "tilskuerforhold" scorer noget nær topkarakter, nemlig hhv. 1,38 og 1,24 (hvor 1 er bedst og 3 dårligst).

Generelle indtryk som gæst i Helsingehallen: 1,40

Udover udsagnene fra Farum (bortset naturligvis fra de Farum Arena-specifikke som f.eks. "modstridende skiltning ved P1): too much smoking in corridors in Helsingehallen

Tilskuerforhold (ikke besvaret af spillere/ledere): 1,24

Se Farum (bortset naturligvis fra de Farum Arena-specifikke)

Service omkring bespisning mv.: 1,57

Se Farum (bortset naturligvis fra de Farum Arena-specifikke), men også "ikke varm mad til "frokost" og "all in time" i Helsingehallen.

Til- og frakørselsforhold med bil, cykel, som gående, med off. transportmidler, herunder også skiltning og p-forhold : 1,69

Se Farum (bortset naturligvis fra de Farum Arena-specifikke)

Farum-stikprøven

SAMMENFATNING – evaluering af Helsing Hallen:

Helsing-målingerne viser således en smule ringere bedømmelse af det generelle indtryk men en bedre evaluering af bospisningsaspektet på konkurrencestedet.

SAMMENFATNING – evaluering af Farum Arena og Helsing Hallen:

Alt i alt kan man således konkludere, at der er stor tilfreds med begge spillesteder. Dog undtaget det blå/gule spillerunderlag i Farum (og Helsing?) som den mest fremtrædende kritik.

7. Deltagernes indtryk af EM'ets afvikling i Frederiksborg amt

Mægtig godt svarer til bedømmelsen 1, godt svarer til bedømmelsen 2, mindre godt til bedømmelsen 3.

De understregede kvalitative udsagn, er de, der er nævnt tilstrækkeligt mange gange til at kunne kaldes en tendens.

EM turister om de danske information:

1,67

Begrundet med: zu wenig Plakathinweise (S-Bahn, Flughafen etc.), dårlig information om billetsalg, for svært at få billet, umuligt spillerunderlag (gul/blå), ingen info i Tyskland, not good with long trip to the game, har set PR mange steder, godt med mulighed for køb af T-shirt, ikke så megen info men det der er=OK, relativt passive arrangører men den nødvendige PR er ok, meget fint især TV og Internet, keine Ergebnisdienst (Aushang), god reklame, könnte besser sein fürs Publikum, kunne være mere af den, god omtale, god oplysning, savner lidt info om hvem og hvor, får resultater med det samme, never got answer if the accreditation was ok, gute Präsentation, god speaker. (Det vil ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om de frivillige hjælpere:

1,34

Begrundet med, venlige, hjælpsomme, very friendly, very good guides (Lene and

Farum-stikprøven

Joan), hilfsbereit, søde og rare, imødekommende, speaks German, immer ansprechbar, udadvendte, mange nok, mægtig gode, freundlich, hyggelige, very nice, serviceminded, very good persons.

EM turister om indkvartering:

1,64

Begrundet med: ikke (skabs)plads nok til alt vores spillertøj, : små rum, for primitivt, gammelt, gut angestaltet und sauber, dårligt møbleret værelse, Internet schlecht (Farum zu teuer), sauber, god service og godt personale, lange afstande, hotel/arena mv., dyrt, bad place (we go much by car), very nice persons, koldt i lejet værelse, dårligt men god mad, dårligt i Birkerød, billigt. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

Der var tilsyneladende størst udtrykt tilfredshed med Hotel Marina i Vedbæk og Bymosehegn i Helsingør.

EM turister om lokal opbakning fra publikum:

1,67

Begrundet med: for få tilskuere her d. 8., god stemning, tilskuerne lever med, især de norske, lidt for megen larm, the Swedish audience very good, mange norske supporters, no support when we played against Denmark, leben mit, sportslige tilskuere, god akustik, ikke nok stemning, ikke nok support til Spanien, zu wenig Resonanz, mere stemning tak, danskerne ok men nordmændene for fulde, for mange pressepladser. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om selve værtsregionen Farum og omegn:

1,57

Begrundet med: for lang transport fra Vedbæk til Helsingør, for langt fra København, byen uden seværdigheder (Farum), ok afstand fra København, kedeligt, lidt langt fra civilisationen, tæt på København, passer godt, gode faciliteter, tæt på bopæl, gode indkøbsmuligheder, mørkt/ikke set dagslys, schwierig ein Restaurant zu finden, we lived too far from the arena, kennt nicht Farum, gode trafikforhold. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om forplejning på indkvarteringssted

1,72

Begrundet med: ensformig mad (på Farum Park), mangler brød bl.a. til morgenmad, kein Mittagessen/abendessen, ventetid på maden, Klasse-Koch (Bymosehegn), not my taste, like buffet, ok but too much fish and no rice/pasta, always the

Farum-stikprøven

same, very different but good, laver selv mad, dårlig restaurant (Ibis Triton i Helgolandsgade). (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om helhedsindtrykket:

1,54

Begrundet med: lidt langt væk, mere musik i hallen, finalen burde spilles i hovedstadsområdet, godt sted, dårlig service, godt organiseret men for lille lokal interesse, godt bortset fra den manglende bus og transport i det hele taget, super organiseret, venligt, a bit far from Helsingør to Farum (30 min.), gode faciliteter, so far so good, danske kampe bør være på Sjælland, the best EC we ever had!.

(Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

SAMMENFATNING – afviklingen af EM'et i Frederiksborg amt:

Generelt kan det altså konkluderes, at EM'et efterlader et særdeles godt indtryk blandt EM-turisterne, og som det er set så ofte før i Idrætsfonden Danmarks analyser, er det de frivillige hjælpere, der har den flotteste score, sammen med helhedsindtrykket. Dette understreger endnu engang, at selvom der måtte være enkelte kritikpunkter, er det ikke nok til at ødelægge billedet af et velorganiseret stævne.

7. Hvilke forbrugskategorier er der flest EM-turister, som bruger penge på (udover EM-entré)?

1. Restaurant, café osv.
2. Fødevarer købt i butikker
3. Drikkevarer købt i butikker
4. Øvrige varer og tjensteydelser, herunder merchandise
5. Transport/benzin

Pkt. 1 "restaurant, café osv." var klart den forbrugskategori, som flest EM-turister brugte penge på.

8. Tilhørsforhold til håndboldverdenen (excl. spillere/ledere)

Er selv medlem af klub eller har været	=	48%
Almindelig interesse	=	35%
Har venner og/eller familie med i stævnet	=	11%
Andet	=	6%** jobrelateret

Farum-stikprøven

Det ses, at *tilhørsforholdet til håndboldsporten primært skyldes eget medlemskab (eller tidligere medlemskab) af en klub* samt til dels almen interesse for håndbold.

Det skal retfærdigvis bemærkes, at i de 48% svar på medlemskab af klub indgår de mange norske fans fra Håndboldens Venner (=støtteforening).

Der er tale om en smule dobbeltdækning, idet visse respondenter har afgivet mere end ét svar.

9. Hvordan blev tilskuerne bekendt med EM'et i Farum & omegn ?

Via familie og venner	=	14%
Via klub/forbund	=	32%
Via dagspressen	=	32%
Via sportsmagasiner	=	7%
Via turistbureau	=	0%
Via InterNet	=	6%
Via Billetnet e.lign	=	1%
Andet	=	8% * (E-boks direct mail reklame, job)

Det ses, at de *to informationskanaler, qua hvilke tilskuerne primært er blevet bekendt med EM'et i Farum/Helsinge, er klub/forbund og dagspressen.*

Der nævnes både lokale og landsdækkende aviser og TV, danske som udenlandske. Nærmere betegnet DR1, TV2, Jyllandsposten, Politiken, Handball Woche, norsk og tysk TV. Af sportsmagasiner nævnes konkret: Handball-Magazin, Handball Woche og E-boks magasin/direct mail.

Der er tale om nogen dobbeltdækning, idet visse respondenter har afgivet mere end ét svar.

I forhold til Idrætsfonden Danmark s tidligere effektanalyser udgør "via dagspressen" i pkt. 9 ved dette EM - med 32% - en relativt høj andel af svarene i Frederiksborg amt.

10. EM-tilskuernes køn og alder

Kvinder: 40%
Mænd: 60%

Farum-stikprøven

15-24 år: 9%
25-49 år: 64%
over 50 år: 27%

Dvs. at mænd er i overtal tilskuermæssigt i Frederiksborg amt i lighed med kønsfordelingen ved Idrætsfonden Danmarks tidligere spørgeskemaundersøgelser.

Den helt store gruppe EM kvindehåndbold tilskuere ligger aldersmæssigt i gruppen 25-49 år med 64%, efterfulgt af de over 50 årige med 27%. De 64% 25-49 årige følger nogenlunde tendensen fra Idrætsfonden Danmark s tidligere spørgeskemaundersøgelser.

11. EM-turisternes lyst til at vende tilbage til Farum Arena

(til lignende eller andre arrangementer, f.eks. en koncert)

Alle EM-turister:

Ja 58%
Nej 31%
Måske 11%

Kun danske EM-turister:

Ja 82%
Nej 0%
Måske 18 %

Det ses altså af pkt. 11, at der er *et udbredt ønske om at vende tilbage til Farum Arena.* Tallet er knap 6 ud af 10 af alle EM-turister og mere end 8 ud af 10, hvis vi ser isoleret på danske aktører (og dermed for størstedelens vedkommende udelukker "for langt" som bevæggrund for nej).

Medregnes måske-svarene, stiger tallet til hhv. knap 9 ud af 10 og hele 10 ud af 10.

Ja-begrundelser:

venlighed her/kan deres job, godt til store ting, ligger godt, godt sted til sport, hyggeligt, tæt på hjem, gode klassearrangementer, kun jobmæssigt, godt sted, ok sted til håndbold, velegnet hal, fodbold og badminton, kun håndbold, venligt og lyst, en god koncert, egnede lokaler, tingene fungerer, beautiful place, kun hvis der er nogen, jeg kender, evt. koncert, hvis VM kvindehåndbold her, afhænger af arrangementet

Farum-stikprøven

Nej-begrundelser:

for langt væk, kun interesseret i håndbold, Danmark er dårlige værter (ikke begrundet), no time, wohnen ja in Deutschland, zu weit von der Stadt.

Århus-stikprøven

Samfundsøkonomiske gevinster:

(data for de enkelte kommuner i amtet kan ikke udtrækkes)

EM kvindehåndbold d. 6. – 15. december 2002

Tabel 1b: Totale akkumulerede effekter for stat, amter og kommuner baseret på stikprøve fra Århus

Samfundsøkonomiske nøgletal	Kr. til staten	Kr. i Århus Amt	Kr. i øvrige Danmark
Turismeomsætning		36,7 mio. kr.	

som via multiplikatoreffekten medfører følgende afledte effekter:

Samfundsøkonomiske nøgletal	Kr. til staten	Kr. eller årsværk i Århus amt	Kr. eller årsværk i øvrige Danmark
Beskæftigelse*		61 årsværk	Se resumé
Værditilvækst (=BFI)**		15,5 mio. kr. (42%)	Se resumé
Effekten på offentlige finanser	Se resumé	0,8 mio. kr. (amt og kommuner i amtet)	Se resumé
Sparet arbejdsledsløshedsundersøttelse	Ikke medregnet	Ikke medregnet	

* I eksemplet EM KVINDEHÅNDBOLD kan realismen i niveauet for, hvor mange reelle arbejdspladser EM kvindehåndbold skaber, diskuteres, og hvor mange ledige der derved kommer i arbejde. Umiddelbart må det nok erkendes, at de beregnede tal er overvurderede, ved det at EM KVINDEHÅNDBOLD og andre stævner i Danmark for størstedelen er båret oppe af frivillig arbejdskraft. Det skal bemærkes, at den afledte arbejdskraft, er omregnet til fuldtidsårsværk. Ved større internationale idrætsarrangementer i Danmark vil der for størstedelen af den afledte arbejdskraft imidlertid være tale om en intensiv og koncentreret arbejdsindsats i en relativt begrænset periode (afhænging af stævnets længde og planlægningshorisont).

Under alle omstændigheder skabes der dog arbejdspladser/øget arbejdsmængde hos hovedleverandører til EM KVINDEHÅNDBOLD (f.eks. hotel- og restaurationsbranchen) og hos underleverandører (f.eks. råvarer til forplejning) samt i detailhandelen via det merforbrug som de personer, der kommer i arbejde (eller på overarbejde), formodes at have udover hvad de ellers ville have haft.

Århus-stikprøven

Det ses af tabel 1b ovenfor, at den samlede turismeomsætning i værtsregionen Århus amt pga. EM'et blev på 36,7 mio. kr., hvoraf udenlandske aktører tegner sig for 34%. Det skal understreges, at det kun er turismeomsætningen ifm. selve afviklingen af EM'et og altså ikke den omsætning, der er skabt forud for stævneperioden pga. evt. arrangørmøder, træningsophold, "site inspections" mv.

Den af turismeomsætningen afledte beskæftigelse, både direkte, indirekte og afledt, udgør i alt 61 årsværk. Dvs. at hver 1 mio. i turismeomsætning i Århus amt skaber hele 1,67 årsværk.

De 61 årsværk skal forstås derhen, at de arbejdstimer, der blev lagt *som følge af turismeomsætningen* ifm. EM'et, alle er omregnet til hele årsværk, både i de direkte og indirekte led (f.eks. hotel- og restaurationsbranchen versus underleverandører), i det offentlige og i det private erhvervsliv.

Værditilvæksten i værtsamtet på 42% af turismeomsætningen = 15,5 mio. kr. er tilnærmelsesvis at betragte som en bruttoavance.

.

Århus-stikprøven

Tabel 2b: Døgnforbrugstal - uvejlet - i værtsregionen Århus Amt

Aktører/Døgnforbrug ¹	Danske Aktører	Udenlandske Aktører
EM-deltagere/ledere	Kr. 850	Kr. 896
Tilskuere	Kr. 1.460	Kr. 1.231
Officials	-	Kr. 1.063
Pressefolk	Kr. 821	Kr. 1.212
Sponsorer	Kr. 1.367	-

Det er bemærkelsesværdigt, at danske EM-tilskuere i Århus Amt har det højeste døgnforbrug i undersøgelsen, nemlig hele kr. 1.460. Dette kan henføres til et højt overnatningsforbrug på hotel, hvor udenlandske tilskuere i stikprøven hovedsageligt overnattede på vandrerhjem. Men også til den kendsgerning, at danske EM-tilskuere i Århus Amt tilsyneladende havde et jævnt forbrug på 11 ud af 12 forbrugskategorier.

Det kan endvidere konstateres ud fra tabel 2b, at herudover har udenlandske tilskuere og pressefolk det højeste gennemsnitlige døgnforbrug, nemlig hhv. kr. 1.231 og kr. 1.212, hvilket er noget over gennemsnittet for stævnerne i Idrætsfonden Danmarks tidligere effektanalyse.

En nedbrydning af døgnforbruget viser, at dette primært skyldes et højt forplejningsforbrug (udenlandske tilskuere) og et højt shopping- og transportforbrug (udenlandske pressefolk). Dertil kommer naturligvis en relativt højt entréudgift, jfr. tabel 5b side 40.

Århus-stikprøven

Tabel 3b: Akkumuleret turismeomsætning i Århus Amt i kr. fordelt %-vis på forbrugskategorier - isoleret pr. nationsopdeling

Aktører/Døgnforbrug ¹	Danske EM aktører ex. lokale tilskuere	Udenlandske EM aktører
Overnatning	12.643.498 kr. (52%)	7.154.980 kr. (56%)
Føde-/drikke-/tobaksvarer fra butik	1.006.244 kr. (4%)	1.100.080 kr. (9%)
Restaurant	2.161.480 kr. (9%)	1.222.206 kr. (10%)
Shopping (tøj, sko mv)	475.844 kr. (2%)	385.720 kr. (3%)
Benzin/transportmidler	1.804.292 kr. (7%)	121.367 kr. (<1%)
Entré udflugter	12.232 kr. <1%	37.927 kr. (<1%)
Entré EM'et	5.196.360 kr. (22%)	1.744.655 kr. (14%)
Øvrige serviceydelser/varer	770.647 kr. (3%)	902.669 kr. (7%)
I alt	24.070.586 (66%)	12.669.605 (34%)

¹ = uvejlet gennemsnit

Tabel 3b viser, at udenlandske EM turister har en akkumuleret omsætning på kr. 12,7 mio. kr. i værtsregionen, hvilket er lig med godt 34% af den samlede turismeomsætning i værtsregionen fra alle EM turisterne ex. lokale tilskuere. Dette skal ses i forhold til den andel, som udenlandske EM turister udgjorde af alle EM turister ex. lokale tilskuere, nemlig 13%.

Danske EM turister ex. lokale tilskuere tegner sig for godt 65% af den samlede turismeomsætning i værtsregionen. Dette er noget lavere end den andel af alle EM turister ex. lokale tilskuere, som danske EM turister ex. lokale tilskuere udgjorde, nemlig 87%.

Af tabel 3b kan det endvidere udledes, at danske EM turisternes akkumulerede forbrug af overnatning udgør 52% af denne nationalitetsgruppes samlede turismeomsætning. Det tilsvarende tal for udenlandske EM-turister er 56%.

Herudover bemærkes det, at udenlandske EM-turisternes akkumulerede forplejningsforbrug er relativt større end danskes (19% vs. 13%), hvorimod danske EM-turister har et både absolut og relativt højere akkumuleret forbrug af transport (7% vs. <1%), hvilket ikke er overraskende, da de i højere grad kører til og fra stævnet samme dag.

Århus-stikprøven

Tabel 4b. – De enkelte EM-aktørgrupperes andel af turismeomsætningen – Århus amt

Aktørgruppe EM-turister	Kr./øre - % af samlet turismeomsætning (36,7 mio. kr.)
Tilskuere incl. sponsorer	32.121.318 kr. (87%)
Spillere/ledere	1.588.876 kr. (4%)
Pressefolk	2.305.090 kr. (6%)
Officials	724.919 kr. (3%)
Sponsorer	Er inkluderet i tilskuere ovenfor

Det ses af tabel 4b, at tilskuere incl. sponsorer tegner sig for hele 87% af turismeomsætningen i Århus amt ifm. EM'et. EM'et er således langt overvejende tilskuer-drevet.

Tabel 5b. – Døgnforbrugsopsplitning på forbrugskategorier - Århus Amt i kr. - Tilskuere

Forbrugskategori	<u>ALLE EM turister</u>	Danske EM-tilskuere	Udenlandske EM-tilskuere
Overnatning	Kr. 685 (54%)	Kr. 845 (58%)	Kr. 496 (40%)
Benzin	Kr. 37	Kr. 64	-
Tog, bus, bro osv.	Kr. 24	Kr. 36	Kr. 3
Drikkevarer, butik	Kr. 35	Kr. 24	Kr. 57
Entré til EM'et	Kr. 232	Kr. 296	Kr. 307
Entre´udflugter mv.	Kr. 2	Kr. 1	Kr. 2
Fødevarer, butik	Kr. 38	Kr. 19	Kr. 80
Radio, foto, sport	Kr. 14	Kr. 15	-
Restauranter mv.	Kr. 117	Kr. 115	Kr. 162
Sko, tøj etc.	Kr. 11	Kr. 12	-
Tobak	Kr. 3	Kr. 2	Kr. 5
Ure, smykker, kuff.	Kr. 6	-	-
Øvr. varer/tjenester	Kr. 60	Kr. 31	Kr. 120
I ALT	Kr. 1.264	Kr. 1.460	Kr. 1.231

Århus-stikprøven

Det ses af tabel 5b, at ift. "alle EM-turister" markerer EM-tilskuerne i Århus amt sig især ved for danskernes vedkommende at have et højt overnatnings- og transportdøgnforbrug og for udenlandske aktørers vegne især ved at have et højt forplejningsforbrug.

Det høje transportdøgnforbrug for danske EM-tilskueres vedkommende kan skyldes broudfgiften for sjællandske EM-tilskuere, idet en del sjællandere tog til Århus for at se de afsluttende kampe med Danmarks deltagelse (og senere sejr over Norge i finalen).

Der gemmer sig formentlig en god del shopping i udenlandske EM-tilskueres oplyste forbrug af "øvrige varer og tjenester", idet mange svarede "gaver til familien", som ikke kunne rubriceres under en af de øvrige 11 forbrugskategorier.

Tabel 6b. – Døgnforbrugsopsplitning på forbrugskategorier - Århus Amt i kr. – Spillere/ledere

Forbrugskategori	<u>ALLE EM turister</u>	Danske EM-spillere-/ledere	Udenlandske EM-spillere-/ledere
Overnatning	Kr. 685 (54%)	Kr. 800 (82%)	Kr. 694 (77%)
Benzin	Kr. 37	-	
Tog, bus, bro osv.	Kr. 24		Kr. 1
Drikkevarer, butik	Kr. 35		Kr. 42
Entré til EM'et	Kr. 232		
Entre´udflugter mv.	Kr. 2		Kr. 8
Fødevarer, butik	Kr. 38		Kr. 23
Radio, foto, sport	Kr. 14		Kr. 18
Restauranter mv.	Kr. 117		Kr. 29
Sko, tøj etc.	Kr. 11		Kr. 26
Tobak	Kr. 3		Kr. 2
Ure, smykker, kuff.	Kr. 6		Kr. 24
Øvr. varer/tjenester	Kr. 60		Kr. 30
IALT	Kr. 1.264	Kr. 850	Kr. 896

Det ses af tabel 6b, at EM-spillere og -ledere markerer sig ved ift. alle EM-turister at have et relativt højt overnatningsdøgnforbrug samt ingen entréudgift i sagens natur. Danske og udenlandske spillere/ledere har tilsyneladende et shoppingforbrug og for sidstnævntes vedkommende også et relativt højt forbrug af udflugter.

Århus-stikprøven

Det skal tilføjes, at spillere/ledere fik fuld forplejning på spillerhotellerne, hvorfor forplejning er indeholdt i overnatningsforbruget – for størstedelen.

En tilsvarende tabel for øvrige aktørgrupper er ikke udarbejdet, men det kan tilføjes, at udenlandske pressefolk i Århus amt tilsyneladende havde et højt forbrug af transport og øvrige varer og tjenester.

Tabel 7b – Kategoriopdelt akkumuleret turismeomsætning i Århus Amt

Kategorier (varer/ydelse)	Kategoriopdelt turismeomsætning (% af total)
Overnatning	54%
Forplejning incl. tobak	15%
Transport incl. broafgift mv.	5%
Sko, tøj	<1%
Radio, foto, sportsudstyr	1%
Forlystelser og udflugter incl. EM'et	19%
Ure, smykker, kufferter etc.	<1%
Øvrige varer	5%

Ser vi jfr. tabel 7b på den akkumulerede turismeomsætning fordelt på forbrugskategorier i forhold til den samlede turismeomsætning tegner der sig et tydeligt billede af, hvilke brancher der primært tilgodeses som følge af stævneaktørernes forbrug.

Ikke overraskende er det overnatnings- og forplejningssektoren, der primært tilgodeses, om end i mindre udtalt grad end stævnedelen i Frederiksborg amt. Der tilkommer disse to sektorer næsten 70% af den samlede turismeomsætning i Århus Amt ved EM kvindehåndbold.

Det skal understreges, at forplejning incl. tobak både dækker køb i butikker og restauranter, caféer, cafeteriaer o.lign.

Ligeledes er transport incl. broafgift mv. en afspejling af såvel benzinformbrug samt forbrug af offentlige transportmidler og taxa.

Århus-stikprøven

STATISTIK – ÅRHUS:

STIKPRØVEN – Århus:

I ALT   **144 danske svar (62%)**
              87 udenl. svar (38%)

231 svar fordelt på 14 nationer incl. DK ud af i alt 16, primært indhentet af turistførere/interviewere d. 8. december i Århus. Dvs. at hele 88% af alle deltagende nationer er repræsenteret i stikprøven fra Århus.

Stikprøvesvarene er fordelt på flg. aktørgrupper:

154 tilskuere, heraf 124 danske (og 55 = 44% ud af disse er lokale tilskuere)

50 EM spillere/ledere, heraf 7 danske

3 officials, heraf 1 dansk

21 pressefolk, heraf 9 danske

3 sponsorer, alle 3 danske

TOTALPOPULATIONEN var:

200 EM spillere/ledere (188 heraf udenlandske), anslået 22.821 tilskuere (heraf estimeret 1.762 udenlandske), 60 officials (40 heraf udenlandske) 171 pressefolk (95 heraf udenlandske)

Detaljeringsgraden på nedenstående målinger er bestemt ud fra et væsentligheds-kriterie og ud fra stikprøvernes størrelse (herunder andel af danske vs. udenlandske svar). Som følge heraf koncentrerer målingerne sig om aktørgrupperne spillere/ledere, tilskuere og til dels pressefolk.

Alle svarprocenter er generelt så høje, at svarene er at betragte som tilstrækkeligt underbyggede og repræsentative. Hvor dette ikke er tilfældet, er der gjort opmærksom på det.

1. Overnatninger ud fra Århus-stikprøven ex lokale tilskuere

A. Alle EM-spillere/ledere har overnatninger i DK ifm. EM'et dvs. 100% = 200 pers.

B. 100% af de overnattende EM-spillere/ledere har kommercielle overnatninger i DK ifm. EM'et (dvs. overnatninger, der betales for) = 200 pers.

C. 37% af alle EM-tilskuere har overnatninger i DK ifm. EM'et =5016 pers.

Århus-stikprøven

D. 78% af de overnattende EM-tilskuere har kommercielle overnatninger i DK ifm. EM'et, dvs. (sponsorer i stikprøven overnatter ikke) = 3912 pers.

E. 90% af pressefolkene overnatter (og 89% heraf kommercielt = 137 pers.) 154 pers

F. 67% af officials overnatter kommercielt 40 pers
(NB: dog ud fra kun 3 officials i stikprøven men baseret på erfaring overnatter officials ofte kommercielt ifm. et VM, EM osv.)

G. Anvendte overnatningsformer:

Spillere/ledere:

Hotel = 100% af alle overnattende spillere/ledere, dvs. 200 pers.

Tilskuere:

Hotel = 35% af alle overnattende tilskuere = 1756 pers

Feriecenter = 0%

Lejet sommerhus = 8%

Campingplads = 0%

Vandrerhjem = 35% (hollandske tilskuere)

Bed&Breakfast = 0%

Familie/Venner = 16%

Andet = 6% (mobilhomes/autocampers)

Pressefolk

Hotel = 64% af alle overnattende pressefolk = 99 pers.

Bed & Breakfast = 21%

Andet = 15% (familie og venner, lejet sommerhus og uspecificeret)

I modsætning til stævnedelen på Sjælland foretrækker tilskuerne ved stævnedelen i Århus i mindre grad hotelovernatninger, og/eller det har været vanskeligt for dem at finde ledig hotelkapacitet.

Det kan naturligvis også hænge sammen med, at der er en langt større andel danske tilskuere i Århus end på Sjælland, og disse vælger erfaringsmæssigt ikke i nær så høj grad hotel som udenlandske tilskuere (bortset fra, at ved EM-stævnedelen i Århus amt valgte mange af de udenlandske tilskuere i stikprøven vandrerhjem, bl.a. fordi stort set alle hollandske tilskuere i stikprøven overnattede på vandrerhjem!).

Det er ikke overraskende, at alle spillere/ledere er indkvarteret på hotel, og at knap 2 ud af 3 pressefolk tilsyneladende er det.

Århus-stikprøven

H. *Overnatningsstederne er geografisk fordelt som følger:*

Århus	=	valgt af 93% af EM-turister
Odder	=	valgt af 4% af EM-turister
Horsens	=	valgt af 2% af EM-turister
Skanderborg	=	valgt af 1% af EM-turister

Herudover svarer 3 personer i stikprøven at de har overnattet hver 3 døgn i Farum.

98% af alle overnattende EM-turister foretog altså indkvartering i Århus amt, 93% alene i Århus.

Det skal her tilføjes, at langt størstedelen af spillere/ledere i stikprøven var indkvarteret på det officielle spillerhotel Scandic i Århus og pressen på Hotel Plaza ligeledes i Århus.

I. Overnatningsmønster i værtsamtet

Hver dansk EM-turist havde i gennemsnit 1,3 overnatninger i tilknytning til EM'et i værtsamtet Århus og hver udenlandsk EM-turist 5.

Tilskuere havde hhv. i gennemsnit 1,3 og 3 overnatninger i Århus.

Der var flest EM turister, som havde 2 overnatninger i værtsamtet i tilknytning til EM'et.

Ovennævnte medfører i alt 29.023 EM-relatede overnatninger

Hvor stor en del heraf, der er kommercielle overnatninger, herunder hotelovernatninger kan ikke udledes direkte, men der henvises til pkt. A.

2. % andel, der kobler sightseeing på deres EM-ophold - Århus

Alle aktører:

Ja	36%
Nej	59%
Måske	5%

Århus-stikprøven

Kun udenlandske aktører:

Ja	55%
Nej	37%
Måske	8%

Dvs. at godt *hver tredje aktør enten har foretaget eller agter at foretage udflugter* i tilknytning til deres EM-ophold. Udflugterne kan også indbefatte besøg på golfbaner og i bowlingcentre mv.

Blandt de udenlandske aktører er tallet noget højere, således at over halvdelen har til hensigt at foretage eller har foretaget udflugter ifm. EM-opholdet, og som et kuriosum præcis samme fordeling af svar på ja, nej og måske, som i Farum.

Nedenfor følger en tabel over %-satserne for de enkelte udenlandske aktørgrupper.

Tabel 8b. – Udenlandske EM-aktørgruppers sightseeingfrekvens

Aktørgruppe- /svar	Spillere- /ledere	Tilskuere	Sponsorer	Officials	Pressefolk
Ja	31%	60%	-	-	83%
Nej	55%	37%	-	-	17%
Måske	14%	3%	-	-	-

Sightseeingfrekvensen er ikke målt på udenlandske officials og udenlandske sponsorer pga. stikprøvens begrænsede størrelse.

Jfr. tabellen ovenfor er *udenlandske pressefolk den aktørgruppe, der hyppigst kobler sightseeing på deres EM-ophold*. Her kobler nemlig hele 83% sightseeing på deres EM-ophold. De udenlandske tilskuere er med 60% også godt med.

Spillere/ledere kobler i nogen grad sightseeing på deres EM-relaterede ophold, om end i ringere grad end spillere/ledere på Sjælland. Især hvis "måske"-svarene udmønter sig i en "udflugts-handling".

3. EM turister - % andel på de forskellige udflugtsdestinationer

Strøgtur/shopping i Århus	=	57%
Den Gamle By i Århus	=	26%
Domkirken i Århus	=	3%

Århus-stikprøven

Århus Musikhus	=	3%
Cafébesøg i Århus	=	3%
Andet	=	5%*

* Kolding, Himmelbjerget v. Silkeborg, Farum, Marselisborg Slot, Viborg)

Det ses altså, at kun knap 5% ikke foretager deres sightseeing i værtsamtet Århus, og at de *to store udflugtsmål er shopping i Århus samt besøg i Den Gamle By*. Der er tale om en smule dobbeltdækning, idet få respondenter har angivet mere end ét svar.

4. EM turister, der ellers (ikke) ville være kommet til Århus Amt

Ja, men ikke i dag	=	41%
Nej	=	47%
Måske	=	12%

Med andre ord ville *næsten 5 ud af 10 af EM turisterne ikke være kommet til værtsregionen, hvis ikke EM'et havde bragt dem på de kanter*, svarende til ca. 7.703 EM-turister excl. lokale tilskuere.

Kigger man specifikt på de danske aktører i denne henseende, vil man se, at godt 4 ud af 10 ellers ikke ville være kommet til værtsregionen.

Med andre ord har EM'et bragt 7.703 udenbys/udlands aktører til værtsregionen, som efter sigende ellers ikke ville været kommet på de kanter.

Herefter vil det være nærliggende at kigge på, hvor mange EM-turister der efter nu at have stiftet bekendtskab med værtsregionen og Danmark kunne tænke sig at vende tilbage ved en anden lejlighed.

5. Andelen af EM turister der kunne tænke sig at komme tilbage og hvorfor/ikke

Alle EM-turister:

Ja til værtsregionen	=	49 %	af alle afgivne svar ex. lokale tilskuere
Ja til øvrige Danmark	=	19%	-
Måske til værtsregionen	=	11%	-
Måske øvrige Danmark	=	10%	-
Nej	=	11%	-

Århus-stikprøven

Der synes at være en relativ overvægt af tilskuere og pressefolk, som svarer ja til, om de kunne tænke sig at vende tilbage til Danmark og/eller værtsregionen som almindelig ferieturist.

Om billedet havde været anderledes, hvis flere end de målte 31% spillere/ledere i Århus havde foretaget udflugter (og dermed havde fået øjnene op for byens fortræffeligheder) må være op til den enkelte læser at bedømme.

Det kan altså konstateres, at 11% af svarene lyder på, at respondenten decideret ikke ønsker at vende tilbage til øvrige Danmark og/eller Århus.

Næsten halvdelen af svarene fra EM-turisterne tilkendegiver et ønske om at vende tilbage til Århus, medens kun 19% af svarene tilfalder "ja til øvrige Danmark". Inddrages måske-svarene stiger procentsatserne til hhv. 60% og 29%.

En respondent kan godt have svaret ja til både Farum og omegn og til Danmark i øvrigt. %-satserne siger noget om *antal svar* på den pågældende svarmulighed i forhold til alle afgivne svar i %, ikke om antal respondenter.

Ser man derimod på procentsatserne for hhv. "ja", "nej" og "måske", når man kigger på *antal afgivne svar* isoleret på hhv. Århus og på øvrige Danmark, tegner der sig et andet billede, men stadig til Århus's fordel, nemlig:

Alle EM-turister:

Ja til Århus	=	73%	af alle svar (ex. lokale tilskuere) afgivet på Århus
Måske til Århus	=	17%	
Nej til Århus	=	10%	

Alle EM-turister:

Ja til øvrige Danmark	=	59%	af alle svar (ex lokale tilskuere) afgivet på øvrige DK
Måske til Danmark	=	29%	
Nej til Danmark	=	12%	

Det ses heraf, at af alle afgivne svar på Århus, falder næsten 3 ud af 4 på "ja til at vende tilbage til Århus", hvorimod kun 17% svarer "nej" til udsagnet. Der er en "måske"-gruppe på 10%.

Det ses endvidere, at af alle afgivne svar på øvrige Danmark, falder næsten 6 ud af 10 på "ja til at vende tilbage til Danmark i øvrigt", hvorimod knap 3 ud af 10 decideret svarer nej. Der er en måske-gruppe på 12%.

Århus-stikprøven

Årsager til ja og måske: family here, Oure Idrætshøjskole på Fyn, folk er så søde, dejligt at være her, Copenhagen, dejligt at være norsk i Danmark, like to travel and prefer English-speaking countries, trivelig i Danmark, friendly people, friendly Danish people, nice here but I prefer Sounthern Europe, gerne Farum/Helsingør igen, holder tit ferie her, danskerne venlige, have worked here for 6 years, meget smukt land, skøn natur, kommer til Påske, familie her, shopping, Tivoli Friheden, Den Gamle By, nice atmosphere, quiet, venner i byen, koncerter i byen, fed by især i december (og juleby), fodboldstadion, Musikhuset, dejlig by, have lived in Denmark and know that Århus is beautiful, nice but expensive country, ok hospitality, very nice youth hostel in Århus.

Årsager til nej: lige nu ikke noget der lokker (er stor sportsfan), bad weather, too cold, for stort, going to warmer countries, too far away, not many things to do, have already been in Denmark for holidays, been here often.

6. EM-turisternes evaluering af Århus Arena

Mægtig godt svarer til bedømmelsen 1, godt svarer til bedømmelsen 2, mindre godt til bedømmelsen 3.

De understregede kvalitative udsagn, er de, der er nævnt tilstrækkeligt mange gange til at kunne kaldes en tendens.

Generelle indtryk som gæst i Århus Arena:

1,40

Begrundet med: very nice, very clean, mangler toiletter i spillergangen, fine forhold, alle er smiling, kind and sympathetic, big Halle, nice people, security staff cruel to our Dutch supporters, no fairplay, press facilities very good, all is here, god hal, godt lys, gode faciliteter, alt ser fremragende ud, høj klasse, bedste håndboldhal, velorganiseret sted, nye faciliteter, nok faciliteter, good but a bit cold, god atmosfære, smukt, beautiful, welorganized, godt lys at fotografere, godt pressecenter, plads til benene, stort og flot, magnificent, flot hal, gode siddepladser, nemt at orientere sig, gode adgangsforhold + toiletter, nemt at finde, a nice looking place, velfungerende, ingen kødannelse, lettilgængeligt, stor dårlig måltavle, mangler storskærm, schön und zweckmässig, god sikkerhed og tryghed med security officials, god plads.

Tilskuerforhold (ikke besvaret af spillere/ledere):

1,51

Begrundet med: godt udsyn, MEN kommer an på hvor man sidder, gode afstande til byen, man ser godt bag målet, sidder tæt på, speakeren er for meget "på", too bad

Århus-stikprøven

we cannot bring bottles into the venue, cheap seats, too bad that group cannot sit together, behagelige siddepladser, for megen larm, god plads, lyst, stole lidt fugtige, overskuelig hal, overblik, projektør lige i ansigtet, easy to see from every place, godt udsyn overalt, hellere polstrede sæder (leje af pude), gelænder i hjørnet generer A1, række 10 nr. 19, lidt hårde stole . (Enkelte udsagn er som det ses modsatrettede).

Service omkring bispisning mv.:

1,70

Begrundet med: altid fyldt op med gode sager, very good quality, excellent especially in press centre, fornemt, aldrig mødt så god en forplejning i noget pressecenter før, nok af muligheder, tastes good and at hand, perfekt, nice folks, meget fin service, pil op, smiling and fast service, stort set ingen ventetid, would like a pub, god fransk hotdog, mindre udvalg, mangler større udvalg, mangler borde omkring pølsebaren, dårlige pølser, expensive, serviceminded personale, alles perfekt, sundere mad end pølser please, flink og hurtig betjening, forslag; Gl. Dansk. (Enkelte udsagn er som det ses modsatrettede).

Til- og frakørselsforhold med bil, cykel, som gående, med off. transportmidler, herunder også skiltning og p-forhold :

1,90

Begrundet med: med presseskilt er det nemt, gode p-muligheder + skiltning til hallen, kommer bare i god tid, god parkering, train from Horsens, tæt på, svært at komme væk (megen trafik og for få veje væk), kø når hjem, nemt, ingen busser lige til døren, signposting to the arena not good, own bus, for få p-pladser, let at finde, god hjælp fra vagter, tilkørselsforhold dårlige og derfor bustransport, lettilgængeligt, belysning og oversigt dårlig, god skiltning, ingen læskur ved busstop, spærret alle steder, besvær med at finde parkering, taxa + bus, skiltning i byen mangelfuld, taxa kan kun læsse af uden for p-pladsområdet og derfor langt at gå, mangler lys på p-plads. (Det vil ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

SAMMENFATNING af evaluering af Århus Arena:

Alt i alt kan man *således konkludere, at EM-turisterne er overordentlig tilfredse med at være gæst i Århus Arena*, især hvad angår det "generelle indtryk" af tilgængelighed, adgangs- og toiletforhold mv. samt mht. "tilskuerforholdene" (udsyn over bane, komfort mv.).

Tilfredshed, om end i mere behersket grad, er der ligeledes med service omkring bispisning (kvalitet, service, ventetid mv.) og til- og frakørselsforhold.

Århus-stikprøven

Alle indtryk af Arenaen i Århus er imidlertid et godt stykke over gennemsnittet, og det "generelle indtryk" scorer noget nær topkarakter, nemlig hhv. 1,40 (hvor 1 er bedst og 3 dårligst).

7. Deltagernes indtryk af EM'ets afvikling i Århus Amt

Mægtig godt svarer til bedømmelsen 1, godt svarer til bedømmelsen 2, mindre godt til bedømmelsen 3.

De understregede kvalitative udsagn, er de, der er nævnt tilstrækkeligt mange gange til at kunne kaldes en tendens.

EM turister om informationen fra arrangørerne:

1,68

Begrundet med: bare fint, gulvet narreværk, tilstrækkelig info, fungerer, gode arbejdsvilkår for pressen, perfekt, info på tv og internet, velorganiseret, kører som det skal, very clear, kun Danmarks kampe på TV2 og TV Zulu, dog ikke modtaget alle nyhedsbreve, professionelt, ikke så god info som før EM startede, brand-spilleunderlags-sagen pinlig, mest info fra aviser og reklamer, good at answering mails etc., får en god intro til sporten, first time to easy to get info compared to other organizers, svært at komme igennem på tlf. til billetbestilling, fin info men ærgerligt med udsolgt-melding når tomme pladser, EM-avisen god, måske have gjort mere opmærksom på det, stor fokus på begivenheden, ikke slået nok på tromme, lidt blandet info, aviser og tv har dækket godt. (Det vil ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om de frivillige hjælpere:

1,52

Begrundet med, venlige, hjælpsomme, very friendly, very good team guides, security officials discriminated Dutch supporters, professionelle, fungerer godt, sehr freundlich, security too strict, god hjælp til siddeplads efter billetproblemer, very nice and smiling, afslappede, søde, nok ad dem, imødekommende, relaxed, lidt familiært, venlig atmosfære, meget dansk, flinke, serviceminded, fik anvist forkert plads men de løste det fint, godt informerede, very kind, vejledende, sure, hjælpsomme, glider hurtigt, ordner tingene med det samme, rigeligt=meget synlige, polite, høflige. (Det vil ses, at enkelte udsagn er modsatrettede, og det skal tilføjes, at det tilsyneladende var det ansatte vagtkorps af security officials, der var hollandsk utilfredshed med).

EM turister om indkvartering:

1,43

Begrundet med: nice hotel, god komfort, hyggeligt, fint men dårlige p-faciliteter, god prisen taget i betragtning, ligger fremragende sted, ret billigt, good quality, too

Århus-stikprøven

far from city, god beliggenhed, comfortable, a bit expensive, very good service, nice and clean, room much too small. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om lokal opbakning fra publikum:

1,70

Begrundet med: kun god opbakning når Danmark spiller, ville være bedre med en lille værtsby hvor EM trækker flere folk, I expected more people, sene i optrækket, lidt unfair over for modstanderne, de danske er fantastiske, fair, a lot of people, no aggressive people, begeisterungsfähig und fair, not fair to the Dutch girls, lidt sløv, interest for foreign national teams would be higher in a small town, lever med, god stemning, begejstret, tam, ikke så god opbakning imod Ukraine, handball is popular here, spectators shout at other teams, ivrigt publikum. (Det ses, at en del udsagn er modsatrettede).

EM turister om Århus som værtsby:

1,39

Begrundet med: central beliggenhed, klarer det fint, godt det er i Århus, flot hal, godt ikke alt er på Sjælland, perfekt hal, gode halfaciliteter, for langt fra Sjælland, bedste hal i Danmark, ikke have alt i København, mange tilbud, godt sted, fine but maybe foreign teams should play in little towns, godt organiseret, godt for byen, forskellige aktiviteter udover håndbold, som midtjyde gerne mere af den slags til amtet, byen har alt, kan se alt i Århus (alt er tæt på), byen er stor nok til at bære et EM, like Århus as a city, has everything to offer, all very close, smuk by, Århus has everything, very nice facilities, høj kvalitet. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om forplejning på indkvarteringssted

1,74

Begrundet med: gennemsnitligt, ingen restaurant på hotel, fremragende, excellent, only breakfast, tastes good, varieret, good but very expensive, not enough variation, I like sea food, too many fish, alt i orden og ellers kommer det. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

EM turister om helhedsindtrykket:

1,42

Begrundet med: mangler udsmykning på væggene i hallen, internationalt, fungerer godt, fornuftige serviceforhold i arenaen, pil op for gode arbejdsforhold for pressen, flot og smuk hal, god stemning, velorganiseret, fint bortset fra info og parkering, perfect, svarer til forventningerne, spændende kampe, styr på tingene, clean city, very well organized, godt pressecenter, Århus en fed by, gut organisiert, Dutch fans discriminated, brand-sagen omkring spilleunderlaget burde være undgået, die Sache mit den Brandebehörde unprofessionell. (Det ses, at enkelte udsagn er modsatrettede).

Århus-stikprøven

SAMMENFATNING af evaluering af EM'ets afvikling i Århus:

Generelt kan det altså konkluderes, at EM'et efterlader et særdeles godt indtryk blandt EM-turisterne. I modsætning til Idrætsfonden Danmarks tidligere effektanalyser, er det i Århus byen som værtsregion, der opnår den flotteste score. Dernæst følger som så ofte før helhedsindtrykket (overraskende tæt fulgt af indkvartering, som ofte ligger relativt lavt scoremæssigt).

Evalueringen her understreger endnu engang, at selvom der måtte være enkelte kritikpunkter, er det ikke nok til at ødelægge billedet af et velorganiseret stævne.

7. Hvilke forbrugskategorier er der flest EM-turister, som bruger penge på (udover EM-entré)?

1. Restaurant, café osv.
2. Drikkevarer købt i butikker
3. Fødevarer købt i butikker
4. Øvrige varer og tjensteydelser, herunder merchandise
5. Transport/benzin

Pkt. 1 "restaurant, café osv." var klart den forbrugskategori, som flest EM-turister brugte penge på.

8. Tilhørsforhold til håndboldverdenen (excl. spillere/ledere)

Er selv medlem af klub eller har været	=	44%
Almindelig interesse	=	42%
Har venner og/eller familie med i stævnet	=	11%
Andet	=	3%** jobrelateret

Det ses, at *tilhørsforholdet primært skyldes eget medlemskab (eller tidligere medlemskab) af en klub* samt til dels almen interesse for håndbold.

Det skal retfærdigvis bemærkes, at i de 44% svar på medlemskab af klub indgår de mange norske fans fra Håndboldens Venner (=støtteforening).

Der er tale om en smule dobbeltdækning, idet visse respondenter har afgivet mere end ét svar.

Århus-stikprøven

9. Hvordan blev tilskuerne bekendt med EM'et i Århus ?

Via familie og venner	=	11%
Via klub/forbund	=	11%
Via dagspressen	=	67%
Via sportsmagasiner	=	3%
Via turistbureau	=	1%
Via InterNet	=	4%
Via Billetnet e.lign	=	2%
Andet	=	2% * (E-boks direct mail reklame, job)

Det ses, at det klart var dagspressen (både tv og aviser), qua hvilke tilskuerne primært er blevet bekendt med EM'et i Århus, er klub/forbund og dagspressen. Der nævnes både lokale og landsdækkende aviser og TV, danske som udenlandske. Nærmere betegnet Jyllandsposten, Århus Stiftstidende, lokal-tv, BT og EkstraBladet. Der er tale om nogen dobbeltdækning, idet visse respondenter har afgivet mere end ét svar.

I forhold til Idrætsfonden Danmarks tidligere effektanalyser udgør "via dagspressen" ved EM-stævnedelen i Århus med 67% en usædvanlig høj andel af svarene.

10. EM-tilskuernes køn og alder

Kvinder: 54%
Mænd: 46%

15-24 år: 12%
25-49 år: 65%
over 50 år: 23%

Dvs. at kvinder er i overtal tilskuermæssigt i Århus til forskel fra kønsfordelingen ved Idrætsfonden Danmarks tidligere spørgeskemaundersøgelser, og til forskel fra Sjællands-delen af EM'et. (Måske derfor har danske EM-turister et højere døgnforbrug af shopping end tilfældet var i Frederiksborg amt?).

Den helt store gruppe EM kvindehåndbold tilskuere ligger aldersmæssigt i gruppen 25-49 år med 65%, efterfulgt af de over 50 årige med 23%. De 65% 25-49 årige følger nogenlunde tendensen fra Idrætsfonden Danmarks tidligere spørgeskemaundersøgelser samt Sjællands-delen af EM'et.

Århus-stikprøven

11. EM-turisternes lyst til at vende tilbage til Århus Arena

(til lignende eller andre arrangementer, f.eks. en koncert)

Alle EM-turister:

Ja	72%
Nej	12%
Måske	16%

Kun danske EM-turister:

Ja	80%
Nej	6%
Måske	14 %

Det ses altså, at der er et udbredt ønske om at vende tilbage til Århus Arena. Tallet er godt 7 ud af 10 af alle EM-turister og 8 ud af 10, hvis vi ser isoleret på danske aktører (og dermed for størstedelens vedkommende udelukker "for langt" som bevæggrund for nej).

Medregnes måske-svarene, stiger tallet til hhv. knap 9 ud af 10 og godt 9 ud af 10.

Ja-begrundelser:

flot hal, god akustik, godt sted, sportsbegivenheder, godt sted for kultur og sport, only if NL is playing, hvis arrangementet er i top, kommer ofte, det fungerer, rart at være her, fin til koncerter, gode faciliteter, pænt sted, nyt men mangler lidt karakter og atmosfære, billetpriser krydrede, fed hal, kort fra hjemmet, support all over, fin lyd, ser flot ud, alt muligt, mest håndbold, gospelkoncert her tidligere var skøn, centralt, a bit too expensive, for lille til koncert.

Nej-begrundelser:

Too far away, dårlig akustik, i al fald ikke koncert, zu lange entfernt, prefer to watch sport.

RESUMÉ

Stikprøven

Stikprøven ved spørgeskemaundersøgelsen androg 400 personlige interviews, udtaget i Århus og Farum d. 8. december, samt - hvad angår spillere/ledere - løbende i hele stævneperioden. (Det forudsættes, at stikprøven fra Farum er repræsentativ for Helsingedelen af stævnet).

94% af deltagernationerne er repræsenteret i undersøgelsen.

Der var 3 spillesteder ved EM'et, nemlig Helsing, Farum og Århus med sidstnævnte som stævnecentrum, hvor både en del af den indledende runde samt de afgørende kampe fandt sted. Alle Danmarks kampe blev spillet i Århus.

Turismeomsætning

Århus EM-stævnedelen genererede en turismeomsætning på 36,7 mio. kr., heraf godt 34% udenlandsk.

Farum/Helsing EM-stævnedelen genererede en turismeomsætning på 12,7 mio. kr., heraf godt 74% udenlandsk.

Den samlede turismeomsætning androg således knap 50 mio. kr., heraf ca. 45% udenlandsk.

Tabel 9 - Samlet oversigt over samfundsøkonomiske effekter af EM'et

DKK mio. kr.	Århus amt	Fr. borg amt	Øvrige DK**	I alt mio. kr.
Omsætning	36,7	12,7		49,474
Værditilvækst	15,5	2,5	5,8	23,8 (=48% af oms.)
Indkomstskat, staten				1,6
Indkomstskat, amt+kommuner*	0,8	0,2	0,3	1,3
Moms				8,4
Afgifter				1,9
Årsværk	61	8	18	87 årsværk (=1,75 pr. 1 mio.kr.)

Noter til tabel 9:

* kommuner i pågældende amt

** heraf ligger ca. halvdelen i Storkøbenhavn (København og Frederiksberg kommuner samt Københavns amt). Det skyldes, at der er tæt økonomisk interaktion mellem Nordsjælland og Storkøbenhavn, hvorved der skabes en betydelig afledt aktivitet i Københavns-området. Omvendt "siver" en relativt stor del af effekten i Farum fra Nordsjællands Amt til Storkøbenhavn.

Summa summarum må det jfr. tabel 9 konstateres for Farum og Helsinges vedkommende, at en kun en mindre del af de afledte effekter af EM kvindehåndbold forbliver i værtsamtet Frederiksborg amt, medens der tilgår øvrige Danmark en vis værditilvækst med deraf afledte effekter. Med andre ord lukrerer øvrige Danmark, og her især Storkøbenhavn på, at Frederiksborg amt er vært for en del af EM-turneringen.

Summa summarum må det jfr. tabel 9 konstateres for Århus' vedkommende, at en pæn del af de afledte effekter af EM kvindehåndbold forbliver i værtsamtet Århus amt, men at der også tilgår øvrige Danmark en vis turisme-omsætning med deraf afledte effekter

Værditilvækst

Århus EM-stævnedelens BFI androg med 15,5 mio. kr. = 42% af Århus amt turisme-omsætningen

Farum EM-stævnedelens BFI androg med 2,5 mio. kr. = 20% af Frederiksborg amt turisme-omsætningen

Den samlede BFI fra EM'et androg 23,8 mio. kr. = 48% af den samlede turismeomsætning

Beskæftigelse

Der tilfaldt Århus amt 61 årsværk som følge af EM'et. Der tilfaldt Frederiksborg amt 8 årsværk som følge af EM'et.

Herudover tilfaldt der øvrige Danmark 18 årsværk som følge af EM'et.

Den samlede effekt på beskæftigelsen var således 87 årsværk, hvilket vil sige, at pr. 1 mio.kr. turismeomsætning genereres en afledt beskæftigelse på 1,75 årsværk.

Skatteprovenu og reduktion i understøttelse

Den samlede effekt på de offentlige finanser udgjorde 13,2 mio. (=27% af turismeomsætningen); heraf gik de hhv. 0,8 og 0,2 mio. kr. til Århus amt og Frederiksborg amt (samt 0,3 mio. kr. til øvrige Danmark).

Med andre ord tilfaldt der staten 11,9 mio. kr. i alt i form af indkomstskat, moms og afgifter eller lig 90% af effekten på de offentlige finanser!

Dertil kommer den besparelse i arbejdsløshedsunderstøttelse/kontanthjælp, som den afledte beskæftigelse medfører for stat, amter og kommuner, jfr. modelbeskrivelsen side 10.

Overnatninger

Århus EM-stævnedelen genererede i alt 29.023 overnatninger og Farum/Helsingør EM-stævnedelen i alt 9.580 overnatninger som følge af EM'et.

Kobling mellem turismeomsætning og overnatninger

Århus Amt er valgt som overnatningssted af 98% af EM-turisterne i Århus. Det må således formodes, at så godt som hele turismeomsætningen på 36,7 mio. kr. forbliver i Århus Amt.

Frederiksborg Amt er valgt som overnatningssted af 66% af EM-turisterne i Farum/-Helsingør. Det må derfor antages, at en vis del af de 12,7 mio. kr. reelt tilfalder København, som havde 34% af de EM-overnattende aktører på Sjælland indkvarteret (fortrinsvis tilskuere). Imidlertid havde de aktører, som sov i København, relativt færre overnatninger end dem i Frederiksborg amt til nogenlunde samme prisniveau. Dertil kommer, at en del af de Københavns-overnattende EM-aktører må formodes at have dækket deres forplejningsbehov i værtsamtet ifm. EM-kampene.

Døgnforbrug

Der er tale om relativt høje døgnforbrugstal ved dette EM, især hvad angår udenlandske EM-turister i Frederiksborg amt og danske EM-tilskuere i Århus.

De fleste døgnforbrugstal ligger et godt stykke over 1.000 kr. hvilket er højere end ved Idrætsfonden Danmark's tidligere undersøgelser (bortset fra UEFA-cup fodboldfinalen i Parken i maj 2000).

Forbrugssammensætning

Det er især forbrugskategorierne overnatning og forplejning, der nyder godt af EM'et, hvor samlet godt 71% af den totale turismeomsætning er lagt.

Tilskuere

Der er en relativt større andel udenlandske tilskuere i Farum end i Århus, ligesom der sandsynligvis som følge heraf - er relativt flere overnattende tilskuere i Farum og ligeledes relativt flere hotelovernattende tilskuere.

De lokale tilskuere fra værtsamtet udgjorde i Århus 44% af alle danske tilskuere ved EM-stævnedelen i Århus samt 34% af alle danske tilskuere ved EM-stævnedelen i Farum og Helsingør. *Disses forbrug er ikke indeholdt i den genererede turismeomsætning.*

Der er flest kvinder blandt tilskuerne i Århus, både relativt og absolut. Begge steder er majoriteten af tilskuere mellem 25-49 år.

Det ses både i Århus amt og Frederiksborg amt, at EM'et omsætningsmæssigt er drevet af tilskuerne, idet de udgør hhv. 69% og 87% (incl. sponsorer) af turismeomsætningen i hhv. Århus amt og Frederiksborg amt.

Udflugtsfrekvens mv.

I Århus foretog 36% af alle EM-turister udflugter (blandt udenlandske aktører 55%), og i Farum 53% (hhv. 55%). I Århus var det især udenlandske pressefolk, der foretog udflugt-er, og i Farum udenlandske tilskuere.

Der var flere spillere/ledere i Frederiksborg amt, som foretog eller agtede at foretage sight-seeing ift. i Århus amt, nemlig 45% imod 31% i Århus amt.

I Århus var topscorerne blandt udflugtsmålene shopping i Århus samt Den Gamle By og i Farum var det shopping i København samt Tivoli.

Genbesøg

27% af EM turisterne i Frederiksborg amt svarer ja til ønsket om at vende tilbage til værtsregionen. Det tilsvarende tal for Århus er 73%.

For øvrige Danmark er tallet hhv. 66% og 59% fra Farum hhv. Århus-stikprøven.

I Farum udtrykte 82% af de danske EM-aktører lyst til at vende tilbage til Farum Arena og i Århus var andelen 80%.

Det er især de hyggelige danskere som "brand", der tiltaler de udenlandske respondenter, hvilket falder helt i tråd med de brandingværdier, som Danmarks Turistråd har afdækket og nu markedsfører Danmark under.

Tilhørsforhold

Tilskuerne på både Sjælland og i Jylland er primært tilstede, fordi de selv er medlem (eller har været) af en klub og sekundært pga. "almen interesse".

Markedsføringskanaler

Ved EM'et spillede dagspressen en stor rolle for, hvordan tilskuerne blev bekendt med mesterskabet, og dette træk er især udtalt i Århus.

Evaluering

Der var både i Farum, Helsingør og Århus udtalt tilfredshed med såvel arrangører som værtsregion, undtaget dog det blå/gule spillerunderlag som den mest fremtrædende kritik, samt for Århus' vedkommende den hollandske kritik af security staff (ansat vagtpersonale, ikke de frivillige hjælpere).

På Sjælland var tilfredsheden størst omkring frivillige hjælpere og tilskuerforhold. I Århus omkring byen som værtssted og det generelle indtryk som gæst i Arenaen.

I Århus var der bemærkelsesværdig høj tilfredshed med indkvarteringsforholdene ift. Idrætsfonden Danmarks tidligere undersøgelser.

Tilskuerdemografi

I Farum var der blandt tilskuerne 60% mænd og 40% kvinder, heraf 64% mellem 25-49 år. I Århus hhv. 46% og 54%, heraf 65% mellem 25-49 år. Dvs. at der var relativt (og absolut) størst koncentration af kvinder i Århus.

Ville EM-turisterne være kommet til værtsregionerne under alle omstændigheder?

Alt i alt kan det konstateres, at EM'et bragte 7.703 udenlandske-/interregionale EM turister til Århus Amt og 2.216 til Frederiksborg amt, der – efter sigende - ellers ikke ville være kommet til værtsregionerne.

Koblet med den relativt store interesse for at vende tilbage til værtsregionen og/eller øvrige Danmark, især i Århus, skulle der være potentiale for fremtidige ferieturister i Danmark iblandt EM-totalpopulationen.

* * * * *

Spørgsmål til analysen kan rettes til:

Birgitte Schultz – Tlf. 43 26 21 02 – Mail: birgitte.schultz@dif.dk

IDRÆTSFONDEN DANMARK